

ÇORUM

İL ÖZEL İDARESİ

Çorum İl Özel İdaresi Faaliyet Dergisi • Yıl:2 • Sayı:5 • Ağustos 2010 • Dört Ayda Bir Yayınlanır • Para İle Satılmaz

1930'lu Yıllar Saat Kulesi Civarı/ ÇORUM

12 YER ALTI TANRISI

12 tanrı kabartması Hattuşa örenyeri Yazılıkaya Açık Hava Tapınağı B Odasında yer almaktadır. 12 Tanrı kabartması M.Ö. 13. yüzyıla, Hitit Dönemine tarihlenmektedir. Tanrılar alayı olarak da adlandırılan kabartmalarda tanrılar, gömlek, kemer, kısa etek ve ucu yukarı kalkık ayakkabı giyerler. Omuzlarında orak biçimli kılıç taşıyan figürlerin boynuzlu sivri başlıkları onların tanrı olduğunu göstermektedir. Bir Hitit metninde Yazılıkaya B Odasındaki 12 tanrının karşısında yer alan Kılıç Tanrısının yer altı tanrısı olduğundan bahsedilmektedir. Bu nedenle 12 tanrı da yer altı tanrıları olarak kabul edilmektedir. Hitit döneminde tanrıların güçlerini artırmak için gruplar halinde gösterildikleri kabul edilmektedir. Bu gruplar 3, 4, 6, 8 ve 12'li olarak tasvir edilmektedir. 12 sayısı eski Anadolu geleneğinde önemlidir. Şimdiki bilgilere göre 12 sayısının kutsallığı Mezopotamya kültürlerinden başlamaktadır. Günümüzde olduğu gibi Mezopotamya'da da bir güneş yılı 12 ay'a ayrılmıştır. Bundan dolayı eski Mezopotamya kültüründe burçlar doğmuş ve 12 ayın her birine burç isimleri verilmiştir. Yine bir gün 12 saat gündüz, 12 saat gece olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Eski Anadolu kültürlerinde 12 sayısının kutsallığı Hitit döneminde Yazılıkaya'daki 12 Tanrı kabartması ile başlamaktadır. Bunu takiben Yunan ve Roma kültürlerinde 12 olimpiik tanrı vardır. Daha sonra Bizans Döneminde 12 Havari, İslamiyet'te ise 12 imam bilinmektedir. Avrupa Birliğinin bayrağında da 12 yıldız bulunmaktadır. Bu da bütünlüğü, birlikteliği ve tamamlanmışlığı sembolize etmektedir. 12 tanrı, Hitit döneminde yer altı tanrıları olarak bilinmektedir. Hitit döneminde başlayan 12 sayısının kutsallığı eski Anadolu kültürlerinde de devam etmiştir.

İÇİNDEKİLER

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL Çorum'u Ziyaret Etti	4
Sayın Başbakanımız Recep Tayyip ERDOĞAN Çorum Gezisinde Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR'ı Ziyaret Etti	7
Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR; Alacahöyük ve Boğazkale İlçesinde İncelemelerde Bulundu	8
Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR ve (ÇESİAD) Heyeti İncesu Kanyonunu Gezdi	10
Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, İskilip, Oğuzlar, Dodurga İlçelerini Ziyaret Ederek Çalışmaları Yerinde İnceledi	12
Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR Sungurlu İlçesinde İncelemelerde Bulundu	14
Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR Alaca İlçesini Ziyaret Ederek Çalışmaları Yerinde İnceledi	16
Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR ve Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ Merkez, İlçe ve Köy Ziyaretlerini Sürdürüyor	18
Sayın Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ Merkez Sarılık ve Karapınar Köylerinde İncelemelerde Bulundu	20
İl Özel İdaresinden Merkeze Bağlı 3 Köyde 1.000 Nüfusa Hizmet Verecek İçme Suyu Çalışması	21
Çorum İl Özel İdaresi Makina Parkını Güçlendirmeye Devam Ediyor	22
Merkez Abdalata Köyünde İçme Suyu Tesisi Yapımı Tamamlandı	23
Çorum İl Özel İdaresi Asfalt Sezonunu Açtı	24

İl Genel Meclisi 2010 Yılı ilk Altı Ay Yatırımları Hakkında Bilgilendirildi	27
Kültür ve Turizm Bakanlığı Hizmet İçi Semineri	30
Çölleşme ile Mücadele Sempozyumu İlimizde Yapıldı	32
Çorum İl Özel İdaresinde Proje Hazırlama Eğitimi Verildi	34
Karabük İl Genel Meclis Başkanı ve Üyelerinden Oluşan Heyet İl Özel İdaresi Sosyal Tesislerinde Ağırlandı	36
İlçelerimizi Tanıyalım Alaca	37
Alaca Belediye Başkanımızla Röportaj	42
Tarihi ve Kültürel Değerlerimiz Yedi Sekiz Hasan Paşa ve Çorum'a Hizmetleri	48
Kaybolan Meslekler Semercilik	57

ÇORUM
İL ÖZEL İDARESİ
FAALİYET DERGİSİ
2010

İmtiyaz Sahibi: Çorum İl Özel İdaresi Adına: Yakup KELEŞ / Genel Sekreter
Sorumlu Basım İşleri Müdürü: Osman ÇALIŞKAN / Kültür ve Sosyal İşler Müd. V.
Editor: Hasan ÖLÇEK
Fotoğraflar: Hasan ÖLÇEK - Emrah ÇALT - İl Özel İdaresi Arşivi
İletişim Adresi: Çorum İl Özel İdaresi Mimar Sinan Mahallesi
İnönü Caddesi No: 179 Merkez / ÇORUM
Telefon: 0. 364. 225 74 00 (9 hat)
Belge-Geçer: 0. 364. 224 62 97
ozelidare.corum@icisleri.gov.tr
Grafik-Baskı: Pegasus Görsel İletişim Hizmetleri
0.364. 213 63 00 - 225 70 47

İl Özel İdaresi dört aylık süreli yayındır.
Yayında kullanılan fotoğraf ve metinler izin alınmadan kısmen yada
tamamen kullanılamaz, kopyalanamaz. Ücretsizdir, para ile satılmaz.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL Çorum'u Ziyaret Etti

Aranıza fitne, fesat girmemeli. Bizi en çok yaralayan bu olur. Sizden beklentim; dayanışmayı, kardeşliği artırın. Ne kadar saygı, sevgi, muhabbet olursa her şey o kadar güzel olacak. Biz böyle olunca fitne, fesat sokmak isteyenler başarılı olamayacak.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL 03 Haziran 2010 Perşembe günü ilimize gelerek, Hitit medeniyetinin başkenti Hattuşa, Yazılıkaya ve Alacahöyük'te bulunan ören yerlerini gezdi. Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL'e ören yerleri hakkında Çorum Müze Müdürü Önder İPEK tarafından bilgi verildi. İlk olarak Hattuşa'da bulunan Büyük Tapınak'ı ziyaret eden Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL, 4 bin yıllık bir tarihe sahip olan bölgenin tanıtımına önem verilmesi çağrısında bulundu.

yaptığını belirterek, İsrail - Türkiye ilişkilerinin artık eskisi gibi olmayacağını söyledi.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL'ün, Garnizon Komutanlığı ziyareti ve öğle yemeği ise basına kapalı gerçekleşti.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL, yemeğin ardından Saat Kulesi Meydanı'nda halka hitap etti. Çorum'un Anadolu'da çalışkanlığı ile örnek bir kent olduğunu vurgulayan Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL, Çorum sanayisinin ülke ekonomisinde de önemli bir yere sahip olduğunu kaydetti. Farklılıkların zenginlik olduğunu belirten Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL, **"Aranıza fitne, fesat girmemeli. Bizi en çok yaralayan bu olur. Sizden beklentim; dayanışmayı, kardeşliği artırın. Ne kadar saygı, sevgi, muhabbet olursa her şey o kadar güzel olacak. Biz böyle olunca fitne, fesat sokmak isteyenler başarılı olmayacak. Şehitlerimizi rahmetle anıyoruz.**

Hattuşa'daki gezi sonunda ilçede yaşayan bir kadın Cumhurbaşkanını GÜL'e 'Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL'e' yazılı Hitit motiflerinden oluşan bir kilim, Boğazkale Belediye Başkanı Ali Rıza SOYSAT da Hitit Kalesi figürü hediye etti. Daha sonra ilçe merkezinde halka hitap eden Cumhurbaşkanını Gül, "Boğazkale'nin 4 bin yıllık bir yerleşim yeri var. Buralar tarihi değere sahip. Maalesef uzun yıllar ortaya çıkarılamamış, Dünyaya duyurulamamış. Ama şimdi burası insanlığın mirası listesinde yer alıyor" diye konuştu.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL, daha sonra Çorum Valiliği'ni ziyaret etti. Burada gündeme ilişkin açıklamalarda bulunan Sayın Cumhurbaşkanını Abdullah GÜL, İsrail'in yardım gemilerine saldırmakla tarihinin en büyük hatasını

Minnet borcumuz var. Şehitlerimizin geride bıraktıklarını el üstünde tutacaksınız' şeklinde konuştu.

Türkiye'nin bugün geçmişten daha iyi bir konumda olduğunu anlatan Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL, **"Daha iyi gelecek için çok çalışmamız gerekiyor. Benden başlayarak herkes gece gündüz çalışacak. Herkes yaptığı işi en iyi şekilde yapacak"** ifadelerini kullandı.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL, konuşmasının ardından Çorum Belediye Başkanlığı'nı ziyaret etti. Çorum Belediyesi özel defterini imzalayan GÜL'e, ibrik hediye edildi. Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah GÜL, Belediye ziyaretinin ardından Hitit Üniversitesi ve Çorum'daki bazı sanayi kuruluşlarını ziyaret etti. Geceyi İlimizde geçiren Sayın Cumhurbaşkanımız 04 Haziranda ilimizden ayrıldı.

Sayın Başbakanımız Recep Tayyip ERDOĞAN Çorum Gezisinde Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR'ı Ziyaret Etti

Başbakan ERDOĞAN, Valilik bahçesinde Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR ve diğer yetkililer tarafından karşılandı.

Başbakan, ilin sorunları hakkında Sayın Valimizden brifing aldı. Valilik makamında gerçekleşen ziyarette Vali Nurullah ÇAKIR il sorunları ve taleplerini içeren bir brifing dosyasını Sayın Başbakanımıza sundu.

Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN da, imkanlar dahilinde taleplerin değerlendirileceğini söyledi. Valilik şeref defterini imzalayan Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'a Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR ziyaret anısına bir plaket takdim etti.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR; Alacahöyük ve Boğazkale İlçesinde İncelemelerde Bulundu

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, Hitit uygarlığının en önemli yerleşim birimlerinden olan Alacahöyük örenyeri ve Boğazkale ilçesinde bulunan Hitit Başketi Hattuşa 'da incelemelerde bulundu. Çorum Müze Müdürü Arkeolog Dr. Önder İPEK'den Hitit Uygarlığı kalıntıları hakkında bilgi aldı.

İl Jandarma Komutanı Albay Eyüp BÖLÜK, Emniyet Müdürü Necmettin EMRE, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, Kültür ve Turizm Müdürü Ali ÖZÜDOĞRU, Müze Müdürü Önder İPEK ve Boğazkale Belediye Başkanı A. Rıza SOYSAT ile birlikte önce Boğazkale'yi (Hattuşa) gezdi.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, Aslanlı Kapı, Yerkapı, Kral Kapı, Büyük Mabeyn, Yazılı

Tarih, kültür, doğa ve turizm konularına yakın ilgisi ile bilinen Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, ilk mesaisine tarihin ilk imparatorluğu olan Hitit uygarlığının başkenti Hattuşa'nın bulunduğu Boğazkale ilçesindeki ören yerleri ile tarihi ve turistik mekânlara yaptığı gezilerle başladı.

Kaya Açık Hava Tapınağı, müze ve Hattuşa'daki diğer tarihi mekanları gezerek yetkililerden bölge ve sorunları hakkında bilgi aldı. Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, buradaki gezinin ardından Alacahöyük'e geçti.

Alacahöyük'te Belediye Başkanı Rıza BEK ile görüşen Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, Alacahöyük ören yerini gezerek bilgiler aldı.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR ve (ÇESİAD) Heyeti İncesu Kanyonunu Gezdi

Çorum'un tarihi ve doğal güzelliklerinin tanıtılması amacıyla merkezi İstanbul'da bulunan Çorum Eğitimci Sanayici ve İşadamları Derneği (ÇESİAD) tarafından düzenlenen tanıtım programı Ortaköy ilçesindeki tarihi ören yerleri ve İncesu kanyonuna düzenlenen gezinin ardından sona erdi. Geziye katılanlar protokol üyeleri ve misafir heyet İncesu Kanyonu'nun doğal güzelliği karşısında hayran kaldı.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, Garnizon Komutanı J. Kd. Alb. Eyüp BÖLÜK, Cumhuriyet Başsavcısı Bayram ERAY, Corum İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, Kültür ve Turizm İl Müdürü Ali ÖZÜDOĞRU, TSO Yönetim Kurulu Başkanı Çetin BAŞARANHINCAL ile sabah saatlerinde Ortaköy'e hareket eden dernek üyeleri, ilk önce arkeolojik kazıların

yapıldığı Şapınuva ören yerlerini gezdi. Misafir heyet daha sonra ilçeye 13 kilometre uzaklıktaki İncesu Kanyonu'na geçti. Protokol mensupları ve dernek üyeleri, hep birlikte tarihi ve doğal güzellikleri bulunan İncesu köyü ve kanyon kenarında yürüyüş yaptı.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, İskilip, Oğuzlar, Dodurga İlçelerini Ziyaret Ederek Çalışmaları Yerinde İnceledi

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, beraberinde İl Özel İdare Genel Sekreteri Yakup KELEŞ ile birlikte İskilip, Oğuzlar ve Dodurga ilçelerini ziyaret etti. Ziyareti esnasında ilçe yatırımları ve sorunları ile ilgili olarak ilçe kaymakamları ve ilgililerden brifing ve bilgi alan Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, ilçe merkezlerinde de incelemelerde bulundu. Bu esnada da vatandaşlarla çeşitli sohbetler yaptı.

İskilip İlçemizde Sokak Sağlıklaştırması Projesi kapsamında bulunan çarşı ve arastaları tek tek gezen Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, yapılan çalışmalardan dolayı Başkan SEZER'i tebrik etti ayrıca

uygulamada yaşanacak sorunlarda maddi veya kurumsal olarak desteğe hazır olduğunu da ifade etti.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, İskilip'te hayata geçirilecek bu projenin çevre il ve ilçelerde de örnek teşkil edecek şekilde

tamamlanması açısından gerekli altyapının hazır olduğunu, Halk Eğitim Merkezi'nde restorasyon bölümü açılmasının yetişmiş uzman ihtiyacını karşılayacağına inandığını ve uzun vadede buradan yetişecek personelin çevre ilçelere de yararlı olacağını söyledi.

Yoğun bir tempo ile çarşı, arasta ve restorasyon için satın alınarak turizme kazandırılacak olan ev ve mekanları gezen Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR 'ı gelinen aşama konusunda da Başkan Yardımcısı ALPSAR bilgilendirdi. Vatandaşlara çarşı da sık sık sohbet

ederek sorunlarını dinleyen, halkın yoğun ilgisi ve sevgisi ile karşılanan Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, ilçede son olarak Bedri Rahmi EYÜPOĞLU Müzesi ve Sürekli Sergi Salonu'nu da gezdi.

EYÜPOĞLU'nun, seyahatle sanatı birleştirdiğini belirten Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, **"Salonun ilçede açılmış olması, ilçenin önümüzdeki yıllarda ulusal ve uluslararası düzeyde sanatsal faaliyetlere ev sahipliği yapmasına destek olacaktır. Kaymakamımızı ve diğer emeği geçenleri kutluyorum"** dedi.

Sayın Valimiz Nullah ÇAKIR Sungurlu İlçesinde İncelemelerde Bulundu

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, 28 Temmuz 2010 Çarşamba günü beraberinde İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ'le birlikte Sungurlu İlçesini ziyaret etti.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR Sungurlu'da Organize Sanayi Bölgesi, Adliye ve Sungurlu Devlet Hastanesi'nde incelemelerde bulundu.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR , Kaymakamlık önünde Kaymakam Hulusi ŞAHİN, Belediye Başkanı Selahaddin UZUNKAYA, Garnizon Komutanı Kivanç SAĞLAM, İlçe Emniyet Müdürü İsmail MADEN, Sungurlu İl Genel Meclis Üyeleri ve çok sayıda daire müdürleri tarafından karşılandı.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, Kaymakamlık toplantı salonunda Sungurlu ile ilgili çalışmalar hakkında Kaymakam Hulusi ŞAHİN'den brifing aldı. Verilen brifingin ardından Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, protokol mensupları ile birlikte Organize Sanayi Bölgesi'nde incelemelerde bulundu.

Sungurlu Organize Sanayi Bölgesinin enerji sorununun olmadığını belirten Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, **"Su sorunu da yok. Belediye güzel bir çalışma ile su sorununu ortadan kaldıracaktır. Şimdiden Başkanımıza teşekkür ederim"** diye konuştu.

İlçenin altyapısında ise, kanalizasyon sistemi ve fosseptik çukurunun deneme aşamasında olduğunu söyleyen Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, **"Firmalar buraya doğalgazın gelmesini, doğalgaz da firmaların gelmesini bekliyor. Burada yönetim olarak, taşın altına elini koymanız gerekiyor. Sungurlu Organize Sanayi Bölgesi'nin tanıtılması için Ankara'ya gidip 5 dakika da olsa işadamlarına brifing verilmelidir"** şeklinde konuştu.

Sungurlu Organize Sanayi Bölgesi'nde yaptığı incelemelerden sonra Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, Sungurlu Adliyesi'ni ziyaret etti. Burada Başsavcı İbrahim Hakan TOSUN'dan bilgi alan Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, daha sonra Sungurlu Devlet Hastanesi'ni ziyaret etti.

Sungurlu Devlet Hastanesi hakkında övgüyle söz eden Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, **"Hastanemiz çok güzel. Çoğu özel hastanede olmayan imkanlar, hastanemizde mevcut. Sungurlu böyle bir hastane kazandığı için çok şanslı. Böyle güzel bir hastanede, böylesine güler yüzlü personelin olduğu görmek beni mutlu etti"** değerlendirmesinde bulundu.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR Alaca İlçesini Ziyaret Ederek Çalışmaları Yerinde İnceledi

Alaca tahıl ambarı olarak tarihin derinliklerinden beri önemli bir üretim merkezidir. Hatta 4000 yıl öncesinde bile Alaca'ya 30-40 km mesafede olan ve Hititlerin tahıl borsası konumunda bulunan Şapınuva da bunun kanıtıdır.

İlçe ziyaretlerini sürdüren Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, Alaca Kaymakamlığını ziyaret ederek İlçe Kaymakamı Şahin ARSAL'dan brifing aldı.

Belediye Başkanlığını da ziyaret eden, Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR Şehit Aileleri Gaziler ve Engelliler Derneği tarafından yurtdışında çalışan işadamlarından temin ettikleri engelli araçlarının ihtiyaç sahiplerine dağıtım törenine katılarak, törende yaptığı konuşmada bu araçların engelli vatandaşlarımızın hayatlarını sürdürmekte bir nebze de olsa kolaylık sağladığını, bu davranışla

toplumsal duyarlılığa katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum diyerek engelli vatandaşlarla bir süre sohbet etti.

Sayın Valimiz borsa yöneticileri ve çiftçilere hitaben yaptığı konuşmada; Alaca İlçesi'nin konumu itibariyle Karadeniz - Akdeniz arasında köprü görevi yaptığını, Alaca ilçesinin tahıl ambarı olarak tarihin derinliklerinden beri önemli bir üretim merkezi olduğunu, hatta 4000 yıl öncesinde bile Alaca'ya 30-40 km mesafede olan ve Hititlerin tahıl borsası konumunda bulunan Şapınuva'nın da bunun kanıtı olduğunu söyledi.

Sayın Vali Nurullah ÇAKIR; Alaca'nın tahıl üretiminin, yıllık 200-250 bin ton kapasitesi ve diğer yakın il ve ilçelerden yapılan alımlarla

500 bin tonu bulduğunu söyleyerek yapımı tamamlanmak üzere olan Koçhisar Barajının hizmete girmesiyle sululu tarım alanlarının daha da artacağını, bereketli Alaca tarım arazisinin verimi katlanarak artacaktır, dedi

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR ve Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ Merkez, İlçe ve Köy Ziyaretlerini Sürdürüyor

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, 31/07/2010 Cumartesi günü Uğurludağ ilçesinde düzenlenen Beyoğlu Kültür ve Yayla Şenliğine, 01/08/2010 Pazar gününde Merkez Hamamlıçayköy ve Çatak Me-sire alanını ziyaretinin ardından Kızılpınar köyü şenliklerine katıldı.

Sayın Valimiz, Uğurludağ Belediyesi tarafından düzenlenen şenlikler kapsamında yapılan güreşleri izledi. Ziyarete Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR 'a Kaymakam Cuma ÇOTU ve Belediye Başkanı Adem İPEK eşlik etti.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR ve Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ Uğurludağ ilçesinde faaliyeti devam eden Çorum İl Özel İdaresi asfalt sıkıştırma ekibini yerinde ziyaret ederek yetkililerden bilgi aldı. İncelemelerin ardından Bayat ilçesine geçti.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR ve Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ 01/08/2010 Pazar gününde Merkez Hamamlıçayköy ve Çatak Mesire alanını ziyaretinin ardından Kızılıpınar köyü şenliklerine katıldı.

Sayın Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ Merkez Sarılık ve Karapınar Köylerinde İncelemelerde Bulundu

Çorum İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ , Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürü Bülent KANKURDAN, Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü İnşaat Teknikeri Recep ÇIPLAK ile beraber 12/07/2010 Pazartesi günü İlimiz Merkez Sarılık ve Karapınar Köylerinde bir dizi incelemelerde bulundu.

Köy Muhtarlarından köylerin alt yapı sorunları ile ilgili teknik bilgiler alarak çözüm noktalarında yerinde tespitlerde bulundular.

İl Özel İdaresinden Merkeze Bağlı 3 Köyde 1.000 Nüfusa Hizmet Verecek İçme Suyu Çalışması

İl Özel İdaresi 2010 yılı yatırım programında bulunan, Merkez Celilkırı, Köprüalan ve Ömerbey köylerini kapsayan içme suyu tesisi yapımı ile ilgili olarak İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürü Bülent KANKURDAN ile birlikte incelemelerde bulundu.

Köy muhtarları ve köylülerin de hazır bulunduğu incelemelerde, Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürü Bülent KANKURDAN, yapılan ve devam eden içme suyu tesisi hakkında bilgiler verdi. Bu kapsamda açılan sondaj kuyusu ile 55 metre derinliğe inilerek 10 lt/sn debili, içilir nitelikte yeterli su elde edildiği ve hizmete alınacak bu tesisden 3 köyde yaşayan yaklaşık 1.000 kişinin faydalanacağı ve inşaat ile elektrik projelerinin uygulanması ile ilgili gerekli çalışmaların hızla devam ettiği belirtildi.

Çorum İl Özel İdaresi Makine Parkını Güçlendirmeye Devam Ediyor

İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ 'in yaptığı açıklamada ; Çorum İl Özel İdaresinin, kırsal alanlardaki çalışmalarını aldığı yeni iş makineleriyle güçlendiğini bu çerçevede, Çorum İl Özel İdaresi tarafından;

Drenaj, kanalizasyon, yol yapım gibi derin kazı işlemleri başta olmak üzere hafriyat yükleme işlemleri için 1 adet HITACHI ZAXIS 350 marka 270 beygir gücünde 1,86 m³ kova kapasiteli, kırıcı-delici aparatlı 1 adet EXCAVATOR,

Su ishale hattı, kanalizasyon derinliği 1,5-2 metreyi geçmeyen kazı işlemleri için 3 adet JCB 3CX kanal kazıcı-yükleyici forklift aparatı ile beraber, klimalı 92 beygir gücünde KEPÇE,

Arazide çalışan iş makinalarının kaynak ihtiyacını yerinde ve hızlı bir şekilde karşılamak amacıyla 1 adet MERCEDES ATEGO 1518 kapalı kasa KAMYON

İlçelerde ve şantiyelerde çalışan iş makinası ve araçların yakıt ihtiyacının karşılanması amacıyla 7.500 litre kapasiteli akaryakıt tankeri

İlimizi ziyaret eden yerli ve yabancı turistlere tarihi ve doğal güzelliklerimizi tanıtmak, aynı zamanda personel servis aracı olarak da kullanılabilen 30+2 yolcu kapasiteli, klimalı 1 adet ISUZU marka OTOBÜS satın alınarak hizmete sunulmuş olup, alınan bu yeni araçlarla İl Özel İdaresi hizmetlerinin daha hızlı ve kaliteli olarak vatandaşlara ulaşacağını belirtti.

Merkez Abdalata Köyünde İçme Suyu Tesisi Yapımı Tamamlandı

Çorum İl Özel İdaresi Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü 2010 yılı içme suyu yatırım programında yer alan Merkez Abdalata köyü içme suyu tesisi yapımı tamamlandı.

Proje kapsamında terfi binası, 1.970,00 m. terfi hattı, 1 adet klorlama cihazı montajı, 500 m. enerji nakil hattı yapılmış olup, köy halkı yeterli ve sağlıklı içme suyuna kavuşturulmuştur.

Çorum İl Özel İdaresi Asfalt Sezonunu Açtı

Çorum İl Özel İdaresi, 2010 yılı asfalt çalışmalarına başladı. İdaremiz, bu sene yaklaşık 200 kilometre 1'inci ve 2'inci kat asfalt yapmayı hedefliyor.

Hızla gelişen ve büyüyen ilin asfalt ihtiyacını karşılamak amacıyla program dâhilinde 2010 yılı asfalt çalışmalarına başlayan Çorum İl Özel İdaresi, yoğun bir tempoyla köylerin asfalt sorununa müdahale edecek. Amasya, Yozgat ve hatta Kayseri'den daha fazla köy sayısına sahip olan Çorum'da tüm köylerin sorunlarına çare bulmak için gece gündüz çalışan Özel İdare ekipleri, diğer taraftan da yaptıkları yolları korumanın gayreti içerisinde. Asfalt sezonunu 15 Temmuz 2010 tarihi itibarıyla açan İdaremizin çalışmaları ile ilgili olarak Koparan Asfalt Plant Tesisi'nde bir bilgilendirme

toplantısı yapıldı. Çorum Özel İdare Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürü Bülent KANKURDAN, Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü Osman DUMAN, Destek Hizmetleri Müdürü Ayhan SULAR, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürü Abdullah TOKGÖZ, Tarımsal Hizmetler Müdürü Kenan YANIK, Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürü Teknik personelinden Hüsnü YALÇINKAYA ile birlikte Çorum İl Özel İdaresi'nin 2010 asfalt yatırımları hakkında basın mensuplarına bilgi verildi.

'İNSANLARIMIZ HER ŞEYİN EN İYİSİNE LAYIK'

Çorum Özel İdare Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, asfalt sezonunun normalde Mayıs ayının ilk haftasında başladığını belirterek, "Ancak havaların bir türlü ısınmaması

ve yağışlar nedeniyle bu hafta başlayabildik” dedi. Koparan Asfalt Plant Tesisinde düzenlenen bilgilendirme toplantısında konuşan Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ, **“İnsanlarımız her şeyin en iyisine layık. İl Özel İdaresi olarak temel hedefimiz grup yollarındaki ulaşımın yaz-kış aksatılmadan devam**

etmesidir. Çorum’un yol ağı son derece gelişmiş. Coğrafi şartlar nedeniyle her tarafı asfalt yapmamız mümkün değil. Önemli olan ana grup yollarındaki ulaşımın aksamamasıdır. Mevcut imkânlar çerçevesinde köy yollarının trafiğe açık tutulmasını sağlamak ve yolların

bozulmasını engellemek en önemli hedefimizdir” ifadelerini kullandı.

‘BU SENE YAPTIĞIMIZ YOLU ERTESİ YIL SAĞLAM BULAMIYORUZ’

İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, ağır tonajlı araçların yollara ciddi anlamda zarar verdiğini bildirdi. Özel İdare’nin 2010 yılı asfalt sezonunun açılışında Koparan Asfalt Plant Tesisinde basın mensupları ile bir araya gelen Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ, “Özellikle ağır tonajlı araçlar yaptığımız yolları bozuyor. Bu sene yaptığımız yolu ertesi yıl sağlam bulamıyoruz. Çok ciddi cezalar vermeye rağmen yine de yollarımız bozuluyor” dedi. Verilen bu cezalardan işletmelerin sürekli şikâyetçi olduğunu da kaydeden Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ, “Netice de orada orada üretim yapıyorlar, işçi çalıştırıyorlar. Bir tarafta istihdam sağlayan işletmeler var,

diğer tarafta ise ulaşımını sağlamakla görevli olduğumuz köylülerimiz var. Özel İdare olarak burada denge sağlamalıyız. Ceza tek başına caydırıcı değil. Bu işi yapan insanlar, kurallara mutlaka uymalıdır. Bir kilometre birinci kat asfaltın maliyeti bize 60 bin TL. 25 kilometrelik bir yol için 1.5 milyon TL harcamamız

gerekıyor. Çorum'da 730 köy bulunuyor. Bize gelen ödenek ise 6.5 milyon TL. Bunu nasıl yapacağız? Gelen paranın dağıtımını hizmet olarak adil bir şekilde yapıyoruz. Gelir gider dengesi içerisinde Özel İdare olarak elimizden geldiği kadar geniş olan yol ağını hizmete açık tutmaya çalışıyoruz" şeklinde konuştu.

240 Köyde Köy İçi Kumlama Yapıldı

Özel İdare Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, köy içi stabilize kaplama işi ile ilgili olarak, toplam 240 köyde çalışma yapıldığını bildirdi. Daha önce köylerde yapılan kanalizasyon çalışmasının ardından köy içlerinin yağmurla birlikte çamur deryasına döndüğünü belirten Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ, bunun önüne geçmek için kumlama çalışmalarını aralıksız bir şekilde devam ettirdiklerini ifade etti. 15.07.2010 tarihi itibarıyla 240 köyde köy içi kumlama çalışması yapıldığını kaydeden KELEŞ, Mecitözü'ne bağlı Kayı ve Ortaköy'e bağlı İncesu'da çalışmaların şu anda devam ettiğini, 85 köyde ise çalışmalara başlanmadığını söyledi.

İl Genel Meclisi 2010 Yılı İlk Altı Ay Yatırımları Hakkında Bilgilendirildi

İl Genel Meclisinin 09/07/2010 Cuma günü yapılan Temmuz ayı son toplantısında İl Özel İdaresinin 2010 yılı ilk 6 aylık yatırımları hakkında Meclis üyeleri bilgilendirildi.

İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, 2010 yılında 40 milyon TL bütçenin olduğunu ve bu bütçenin 30 milyon 280 bin TL'sinin yatırım için ayrıldığını söyledi.

2010 yılında yapılması planlanan yatırımlardan en büyük payın sulama projelerine ayrıldığını ifade eden İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ, **"Bu yıl yatırımlar arasında yüzde 42 ile en büyük payı sulama tesisleri alacak. Su-**

lama tesisi çalışmaları için ayrılan toplam ödenek tutarı ise 12 milyon 848 bin 760 TL'dir. Bunu yüzde 22 ile birinci kat asfalt ve yüzde 13 ile derslik yatırımları takip ediyor" dedi.

2010 yılı sulama yatırımları sonucunda ilimizdeki 202 bin 810 hektarlık sulanabilir tarım arazisinin 20 bin 945 hektarının İl Özel İdaresi 4 bin 205 hektarının ise DSİ tarafından olmak üzere toplam 25 bin 150 hektarlık kısmının sulanan arazi alanı olacağını kaydeden Yakup KELEŞ, **"Bu şekilde 2010 yılı yatırımları sonucunda sulanan arazinin sulanabilir araziye oranı yüzde 11.8'den yüzde 12.4' e çıkacaktır"** ifadelerini kullandı.

2005 ila 2009 yılları arasında geçen 5 yılda 3 adet büyük ölçekli sulama göleti, 9 adet küçük ölçekli sulama göleti, 40 adet ise sulama tesisinin yapıldığını anlatan Yakup KELEŞ, "Bu yatırımlar için ayrılan toplam ödenek tutarı 13 milyon 650 bin 359 TL'dir. Gerçekleştirilen bu yatırımlarla İl Özel İdaresi tarafından sulanan arazi miktarı 5 yılda 17 bin 849 hektardan

19 bin 745 hektara çıkarılarak 18 bin 960 dekar alanın sulu tarıma açılması sağlanmıştır. İl Özel İdaresine ait 12 adet büyük ölçekli sulama göletinin 9 adetinde, 72 adet küçük ölçekli sulama göletinin 7 adetinde sulama tesisi mevcut durumdadır. 2010 yılı içerisinde 2 adet büyük ölçekli sulama göletinde sulama tesisi iyileştirmesi, 5 adet küçük ölçekli

sulama göletinde ise yeni sulama tesisi yapılacaktır” diye belirtti.

Sulama göletleri açısından Çorum’un çevre illere göre çok ileride olduğunu altını çizen Yakup KELEŞ, ***“Köylülerimiz bu göletlerden yeteri kadar istifade edemiyorlardı. Yapacağımız çalışmalarda bu göletlerden en yüksek düzeyde faydalanmalarını sağlayacağız”*** şeklinde kaydetti.

İçme Suyu Yatırımları

2010 yılında içme suyu tesisi yatırımları kapsamında toplam 99 adet işin programlandığını ifade eden Yakup KELEŞ bu yatırımlardan 27 bin 680 kişinin faydalanacağını ve içme suyu tesisi çalışmaları için ayrılan toplam ödenek tutarının ise 2 milyon 346 bin 408 TL olduğunu söyledi.

KELEŞ, İl Özel İdaresi Makine Parkı ile 08.07.2010 tarihi itibarıyla 4 adet içme suyu drenaj çalışması, 53 adet içme suyu hattı onarımı, 8 adet kanalizasyon hattı onarımı olmak üzere toplam 65 ayrı noktada makineli çalışma yapıldığını kaydetti.

2010 yılında asfalt çalışmaları kapsamında toplam 61,6 km 1.kat asfalt, 121 km 2.kat asfalt ve 1000 km asfalt yama çalışmasının programlandığını açıklayan Genel Sekreterimiz, asfalt çalışmaları için ayrılan toplam ödenek tutarının ise 6 milyon 622 bin 489 TL olduğunu dile getirdi.

Ağaçlandırma Çalışmaları

Özel İdare olarak yaptıkları ağaçlandırma çalışmaları hakkında da bilgi veren Genel Sekreterimiz Yakup KELEŞ, ***“İş-Kur toplum yararına çalışma programı kapsamında tahsis edilen 40 kişi ile 2010 yılı ilkbahar döneminde idaremize aitsulama göletlerinin çevresine, köy okullarına ve köy tüzel kişiliği alanlarına toplam 83 bin 238 adet fidan dikimi yapılmıştır. Yıl içerisinde ağaçlandırma yapılan alanların sulanması, etraflarının çit ve teraslanması çalışmaları yapılacaktır. Sonbahar döneminde de yaklaşık 60 bin adet fidan dikimi yapılması planlanmaktadır. Ağaçlandırma çalışmaları için 2010 yılı ödenek tutarı 150 bin TL’dir”*** dedi.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Hizmet İçi Semineri

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından organize edilen Hizmet İçi Eğitim Semineri 29.06.2010 Pazartesi günü Anitta Otel’de başladı ve 3 gün süre ile devam etti. Bakanlık bünyesindeki daire başkanları, şube müdürleri, kültür ve turizm uzmanları başta olmak üzere Adıyaman, Amasya, Bursa, Edirne, Gaziantep, Hatay, Konya, Kütahya, Manisa, Nevşehir, Kars, Mardin, Sivas, Şanlıurfa, Trabzon illerinin Turizm Müdürlerinin de katıldığı toplantının açılışına Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR da katıldı.

Toplantı açılışından konuşan sayın valimiz Nurullah ÇAKIR, ilimizin tanıtımında en büyük eksikliğin koordinasyonsuzluk olduğunu belirterek, bu konuda tüm kurumların işbirliği yapmasının şart olduğunu dile getirdi.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından organize edilen Hizmet İçi Eğitim Semineri’nde konuşan Nurullah ÇAKIR, değerleri yüksek olan bu ülkenin güzelliklerinin tanıtılması gerektiğini belirterek, tanıtımlar konusunda en önemli imkansızlığın, koordinasyonsuzluk olduğunu ifade etti.

Kazı yapan hocaların buldukları eserlerin tanıtımında sıkıntı yaşandığını söyleyen Valimiz Nurullah ÇAKIR, Kültür varlıkları denilen tarihi mirasın korunarak, kullanılması ve geleceğe aktararak, bunun paraya dönüştürülmesinin yollarının aranması gerektiğini kaydetti. Çorum’un tek başına tanıtılmasının yetmediğini, tanıtım için bölgesel olarak çalışma yapılması gerektiğini vurgulayan Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, **“Bir bölgenin tanınması için bir olay yetmiyor, bunun yanında başka şeyler de eklememiz gerekir. Tarihi güzelliklerin yanında sağlık turizmi de satılabilmeli”** dedi.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR’ın konuşmasının ardından, eğitime geçildi. Seminerin ilk gününde Ortadoğu Teknik Üniversite-

si Mimarlık Fakültesi'nden Prof. Dr. Emre MADRAN "Turizm ve Koruma", Bahçeşehir Üniversitesi'nden Yard. Doç. Dr. İpek ALTINBAŞAK "Turizmde Pazarlama Politikaları", Hacettepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU "Kendini Koruyan Kentler", Zirve Üniversitesi'nden Yard. Doç. Dr. Metin ÇELİK "Marka Kent Olma Süreçleri" konularında sunum yaptılar.

Seminerin ikinci gününde Genel Müdür Yardımcısı Serhat AKCAN "Koruma ve Kullanma Ölçeğinde Kültürel Miras", İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansından Ceyda BAKBAŞA "Markalaşmada Kültürel Miras", Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nden Prof. Dr. Öcal OĞUZ "Türkiye Kültürel Mirasın Korunması, Uluslararası Sözleşmeler", TUYED Başkanı Kerem KÖFTEOĞLU "2010 Tu-

rizm Trendleri", Çanakkale 18 Mart Üniversitesi'nden Doç. Dr. Rüstem ASLAN "Arkeoloji ve Turizm" konularında sunum yaptılar.

Seminerin son gününde Gazi Üniversitesi'nden Yard. Doç. Dr. Bilgehan GÜLCAN "Kültür Turizmi ve Kültür Varlıklarını Turizm Ürünü Haline Getirme", ODTÜ'den Doç. Dr. Neriman Şahin GÜÇHAN "Kültürel Varlıkların Yönetimi ve Uygulamaların Paylaşımı" konularında sunumlarını yaparak seminer tamamlandı.

ÇORUM İL ÖZEL İDARESİ
FAALİYET DERGİSİ / 2010

Sempozyum

Çölleşme ile Mücadele Sempozyumu İlimizde Yapıldı

*Çevre ve Orman Bakanlığınca İlimizde düzenlenen
"Çölleşme ile Mücadele Sempozyumu" Çevre ve Orman Bakanı
Prof. Dr. Veysel EROĞLU'nun da katılımı ile ilimizde yapıldı.*

Sempozyum'a birçok bilim adamı Çevre ve Orman Bakanlığının Genel Müdürleri, Siyasi Parti Temsilcileri, İşadamları, Gönüllü Kuruluşlar ile çok sayıda vatandaş katıldı.

Yapılan konuşma ve oturumlarda ülkemizin toprak, su kaynakları, ormanlık

alanların durumu ve çevre sorunları enine boyuna tartışılarak eylem planları ortaya konuldu.

Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, konuşmasında Sayın Cumhurbaşkanımızın İlimizi ziyaretleri sırasında da söylediği gibi; Çorum İlimizin Büyükşehir olmamasına

rağmen 5 yıldızlı ve 4 yıldızlı otelleri ile birçok spor kompleksi ile büyük organizasyonlara ev sahipliği yapacak kapasitede bir il olduğunu söyleyerek böyle bir organizasyona ev sahipliği yapmaktan büyük bir memnuniyet duyduğunu ifade etti.

Kendisini makamında ziyaret eden ve yeni görevini kutlayan Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel EROĞLU'nun ilimizi ziyaretinden dolayı duyduğu memnuniyeti belirten Vali

Nurullah ÇAKIR, ziyaret anısına Sayın Bakan'a ilimizin kazıları sırasında Yörüklü Hüseyin'de bölgesinde bulunan ve Hitit uygarlığının sosyal yaşantısını anlatan ve orijinali Çorum Müzesi'nde sergilenen kabartmalı Hitit vazosunu takdim etti.

Sayın Valimiz, Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel EROĞLU'na bir brifing sunarak ilin sorunlarını aktardı.

İl Özel İdaresinde Proje Hazırlama Eğitimi Verildi

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) Çorum Yatırım Destek Ofisi tarafından İl Özel İdaresinde 14-15 Temmuz 2010 tarihlerinde proje hazırlama eğitimi verildi.

İl Özel İdaresi toplantı salonunda Daire Müdürleri ve teknik elemanların katılımları ile gerçekleştirilen eğitimde konuşan Genel Sekreter Yakup KELEŞ, projeli çalışmanın önemine değindi. Gerek AB, gerekse yurt içi fon kaynaklarından azami derecede yararlanılması için var olan çalışmaların artırılmasını istedi. İl Özel İdaresi olarak altyapıdan, eğitime, turizmden sosyal imkanların geliştirilmesine kadar hemen bir

çok alanda yürüttükleri çalışmalarda, başarıyı artırmak için yerli-yabancı finansal kaynakların değerlendirilmesinin başarılı proje hazırlama ile mümkün olduğunu söyledi.

OKA Çorum Yatırım Destek Ofisi uzmanları Özden Özgür YALÇIN ve Mesut HAYIRLI tarafından verilen eğitimde, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı hakkında bilgi verildi. 5449 Sayılı Kanunla kurulan ajansların bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklılıklarını azaltmak, mevcut potansiyellerin değerlendirilmesiyle kamu, özel kesim ve sivil toplum arasında işbirliğini geliştirerek bölgenin refah düzeyini yükseltmek ve reka-

bet edebilirlik gücünü artırmak olduğu belirtildi.

2 gün süreli Eğitimde;

- Proje Döngüsü Yönetimi,
- Bütçe,
- Mantıksal Çerçeve,
- AB Fon Kaynakları ile
- Yerel Fon Kaynakları anlatıldı. Örnek proje uygulaması yapılarak katılımcıların teorik bilgilenmeleri yanı sıra uygulamaya yönelik deneyim kazanmaları sağlandı.

Karabük İl Genel Meclis Başkanı ve Üyelerinden Oluşan Heyet İl Özel İdaresi Sosyal Tesislerinde Ağırlandı

Karabük İl Genel Meclis Başkanı Hüsnü ÖZCAN ve Karabük İl Genel Meclisi Üyelerinden oluşan heyet, Çorum İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ ve Çorum İl Genel Meclis Başkanı Mustafa EKER, Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR başkanlığında karşılıklı görüş alışverişinde bulunmak üzere Çorum İl Özel İdaresi Sosyal Tesislerinde bir araya geldi.

İlimizde bulunan heyet 08/07/2010 perşembe günü akşamı İl Özel İdaresi Misafirhanesinde kalıp 09.07.2010 cuma sabahı Özel İdare misafirhanesinde Sayın Valimiz Nurullah ÇAKIR, Çorum İl Genel Meclis Başkanı Mustafa EKER, İl Genel Meclis üyeleri ve İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Yakup KELEŞ 'le beraber sabah kahvaltısı yaptılar. Daha sonra Karabük İl Genel Meclisi Başkan ve üyeleri İl Özel İdaresi Meclis toplantı salonunda, İl Genel Meclisi toplantısına katıldılar. Heyet Cuma günü ilimizden ayrıldı .

Röportaj
İlçelerimizi Tanıyalım

ÇORUM İL ÖZEL İDARESİ
FAALİYET DERGİSİ / 2010

İlçelerimizi Tanıyalım

ALACA

Kaymakam Bey kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

1971 Kütahya Domaniç' de doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimimi Domaniç' de tamamladım. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 1995 yılında mezun oldum ve Ankara Barosunda avukatlık stajımı tamamladım. 1996 yılında yapılan sınavda başarılı olup Kütahya Kaymakam adayı olarak mesleğe başladım. Sırasıyla Aksaray – Eskil, Ağrı –Tutak, Van-Gevaş, Eskişehir – Mahmudiye ilçelerinde görev yaptım. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset bilimi bölümünde Yüksek lisans eğitimine devam ediyorum.

Alaca ilçesini kısaca anlatabilir misiniz? İLÇENİN, DERİN BİR TARİHE SAHİP olduğunu biliyoruz. Bu doğrultuda ilçenin tarihi ve turistik yapısından bahsedebilir misiniz?

Alaca ilçesi Çorum' un Kuzeyinde 53 km mesafede olup ilçeye bağlı 93 köy ve 3 belde bulunmaktadır. İlçemizin yüzölçümü 1371 km², denizden yüksekliği ise 950 metredir. Mernis nüfus kayıtlarına göre ilçe merkezi 22 500 köy ve beldeler 16500 olmak üzere toplam nüfus 39000 dir.

Alaca ilçemiz zengin bir tarihi mirasa sahiptir. Eski çağlarda ilçe merkezinin bulunduğu alan Kiebert haritasında ETONIA olarak geçmektedir. İlçe merkezi ve köylerinde bakanlık tarafından tescilli 13 tane höyük bulunmaktadır. Bu höyüklerden Alacahöyük' de kazı çalışması devam etmekte olup Eskişar Höyüğü'nü dede 2010 yılında kazı çalışmalarına başlanacaktır.

Özellikle Alacahöyük tarihi ve turistik açıdan özel bir öneme sahiptir. Alacahöyük tarihi M.Ö. 6000 yılına kadar uzanmaktadır, yani yaklaşık 8000 yıllık bir yerleşim merkezidir. 1935 yılında ATATÜRK'ün talimatıyla Prof. Dr. Remzi Oğuz ARIK tarafından kazılara başlanmış, 1996 yılından buyana Prof. Dr. Aykut ÇINAROĞLU tarafından devam ettirilmektedir. Höyükte üst

üste 15 yerleşim 4 ayrı kültür katmanına dağılımı tespit edilmiştir. Beldemizde bulunan Alacahöyük barajı 3500 yıllık tarihiyle dünya da yapılan ilk barajlardan biridir.

Genel olarak alaca ilçesinde ne tür sorunlar var ve en önemli sorun nedir?
Ne tür çözümler ve yatırımlar yapılıyor bahsedermisiniz?

Benim kanaatim en önemli sorun mevcut potansiyelin yeterince değerlendirilmemesi. Bu potansiyelin değerlendirilememesi nedeniyle işsizlik ve köyden kente göç olgusu ortaya çıkıyor. Alaca nüfusu maalesef her yıl azalıyor. 2000 yılında 57000 olan nüfus 2010 yılında 39000 düşmüş durumda. Göç olgusunun en temel sebebi de işsizlik. Bununla beraber her yıl Alaca'ya özellikle güneydoğu illerinden bine yakın tarım işçisi geliyor. Bu işçilere bir yıl içerisinde ödenen para ise yaklaşık 2.5-3 milyon TL civarında. Yine muhtarlarımızla görüşmelerde köye çoban tutmak için adam bulamadıklarını, yıllık 10-14 bin TL önerdikleri halde çalışılmadığı ifade ediliyor. Bu durum ilçedeki işsizlik olgusuyla tezat teşkil ediyor.

İlçemiz önemli bir tarım ve hayvancılık potansiyeline sahip. İlçemizin tarım arazisi 102 bin hektar bunun 81 bin hektarında kuru 21 bin hektarında sulu tarım yapılıyor. Yaklaşık 20 bin hektar çayır ve meramız mevcut. Yapımı devam eden Koçhisar barajının devreye girmesiyle yaklaşık 14 bin hektar alan daha sulanabilecek ve sulu tarım arazimiz 35 bin hektarı bulacak. Biz bu potansiyeli iyi değerlendirebilirsek Alaca'nın 2 katı nüfusu refah içinde yaşatabilecek ekonomik güce kavuşabiliriz. Bilinçli tarım yapılmadığı için verimliliğimiz maalesef istenen düzeyde

değil. Ürün desenimizi çeşitlendirmemiz gerekiyor. Mevcut üretimimizin pazarlamasını iyi yapamıyoruz. Örneğin Alaca' da yıllık yaklaşık 35-40 bin ton kuru soğan yetiştiriliyor. Çiftçimiz ürettiği soğanı 1.5-2 liradan toptancılara veriyor onlar tasnifini ve paketlemesini yapıp 3-3.5 Tl. den piyasaya veriyorlar. Bu karın da üreticiye kalması için ilçemizde soğan üreticileri birliğini kurduk. Soğan tasnif ve paketleme tesisi yapımı için proje hazırladık. Kırsal kalkınma veya Avrupa Birliği kaynakları vasıtasıyla bu projeleri gerçekleştirmeyi düşünüyoruz. Yine verimliliğin artırılması, ürün deseninin çeşitlendirilmesi, sertifikalı tohum kullanımının artırılması, modern sulama yöntemlerinin kullanılmasıyla ilgili olarak ziraat odası ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortaklaşa çalışmalar yürütüyoruz.

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK' ün dediği gibi köylü milletin efendisidir. Zira yediğimiz her lokmada çiftçinin alınteri emeği vardır. Ancak bu payeyi çalışan üreten köylümüz hak ediyor. Köylümüz o hale gelmişki ekmeğini, yumurtasını, yoğurdunu bakkaldan marketten alır hale gelmiş. Bu mantaliteyi değiştirip köylümüzü, çiftçimizi yeniden üretken hale getirmemiz gerekiyor. Tarım ve gıda sektörünün gelecekte çok önemli geleceği bugün kati bir şekilde anlaşılmıştır. Dünya nüfusunun hızla artması ve küresel kuraklık tehdidi

tarım sektörünün önemini ortaya koymaktadır. Bu gerçekler ışığında bize düşen görevde tarıma ve hayvancılığa daha fazla önem vermek ve ilçemizi bu alanda geleceğe hazırlamaktır. Binaenaleyh ilçemiz bu potansiyeli nedeniyle yakın gelecekte daha stratejik bir öneme sahip olacaktır.

Genel olarak yaptığınız ve yapmayı planladığınız hizmetlerden bahsedebilmisiniz. Sadece ilçe merkezi değil bütün köyler ve bağlularla birlikte genel bir hizmet panoraması verebilir misiniz?

Bu konuyu başlıklar halinde ele alacak olursak öncelik konumuz eğitim. Okul öncesi eğitimde okullaşma oranımız iki yıl önce % 25 düzeyindeydi, yeni açılan Hayme Ana Okulu ve açılan ana sınıflarıyla bu oran % 80' lere çıkmış durumda. Bu oranda Türkiye ve Çorum ortalamasının üzerinde. İlimiz önümüzdeki eğitim öğretim döneminde okul öncesi mecburi olan pilot iller arasına alındı. Bundan dolayı okullaşma oranını % 100 seviyesine çıkarmamız gerekiyor.

İlköğretimde okullaşma oranında sorunumuz yok. Özellikle merkezdeki okullarımız fiziki olarak oldukça iyi durumda. Üç okulumuzda derslik yeterli olmadığı için ikili öğretim yapılıyor. Evren ilköğretim okuluna ek derslik yapılması için çalışmaları başlattık. Projemiz hazır durumda, hayır severlerimizin katkılarıyla 8 derslikli bir bina yapmayı planlıyoruz. Diğer bir konu okullarımızın SBS başarılarının artırılması. Bunun için düzenli periyotlarla deneme sınavları yaptık. Sonuçları detaylı bir şekilde okul idarecileri ve öğretmenlerle tahlil edildi. Sınav materyali yeterli olmayan okullarımıza bunları temin ettik. Öğretmenlerimizde kendilerini değerlendirme imkânı buldu. Milli Eğitim Bakanlığımızın yaptığı en son denemede il genelinde bütün sınıflarda ilk üçe girdik.

Orta öğretimde 5 lisemiz mevcut. Anadolu Lisesi, Şehit Nedim Tugaltay Lisesi, METEM, İmam-Hatip ve Anadolu İmam-Hatip Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi. Bu okullarımızın da fiziki durumları genel olarak iyi durumda. Önümüzdeki eğitim öğretim yılında Anadolu Öğretmen Lisemizde eğitime başlayacak ve lise sayımız 6 ya çıkacak. Anadolu Öğretmen Lisesi bina yapımı için hayırsever vatandaşımız arsa bağışında bulundu. Bu yıl içerisinde okul binası ve lojman inşaatı için ihaleye çıkılacak. Bu vesileyle arsa bağışında bulunan Gürcan –Orhan COŞKUN ve ailesine teşekkür ediyorum, eğitime desteklerin artarak devam etmesini temenni ediyorum.

Yine ilçemizde devlete ait orta öğretimde kız yurdumuz bulunmuyordu. Geçen yıl inşaatına başlanan 100 öğrenci kapasiteli yurdumuz tamamlandı ve bu öğretim yılında hizmete girecek.

İlçemizde meslek yüksek okulu açılması içinde çalışmalar devam ediyor. Alaca Belediyemiz hizmet binasını yüksek okula devretmek için meclis kararını aldı. Hitit Üniversitesi Rektörümüzde binanın yüksek okul için tadilat yapıldıktan sonra yeterli olacağını belirtti. Temennimiz Alaca'lı vatandaşlarımızın, işadamlarımızın ve sivil toplum kuruluşlarımızın katkılarıyla önümüzdeki yıl yüksek okulun açılması.

Köy alt yapıları konusunda bilgi verecek olursak, 93 Köyümüzden 67 Köy yolumuz asfalttır. 57 köyümüzde kanalizasyon bulunmaktadır. Asfalt ve kanalizasyonu bulunmayan köylerimiz KÖYDES Programı çerçevesinde yapılmaktadır. Asfalt ve kanalizasyon ortalaması Çorum ortalamasının üzerindedir.

İlçe ulaşımı açısından geçtiğimiz yıllarda büyük bir sorun haline gelen duble yol konusunda son dönemde önemli gelişmeler kaydedildi. Çorum ile Alaca arasında yapım

çalışmaları tamamlandı ve Yozgat Alaca arasında önemli gelişmeler var. bu konuda bir değerlendirme yaparmısınız?

Sizinde söylediğiniz gibi Çorum ve Alaca arasındaki yolumuzun çalışmaları tamamlandı. Şuanda ilimize duble yoldan gidip gelme imkanına kavuştuk. Bu yol aynı zamanda Samsun – Mersin arasında Karadenizi Akdenize bağlayan yolun bir kısmını oluşturuyor. İlçemizden çevre yolu geçişi ve Koçhisar Barajına kadar olan kısımda çalışmalar yoğun bir şekilde devam ediyor. Müthahit firmamız bu yolu yıl sonuna kadar teslim edeceğini ifade ediyor. Yine bu yolun devamı olan Koçhisar Barajından Yozgat il sınırına kadar olan 12 km'lik kısımda geçen yıl ihale edilmişti. Bu yolun yapımını üstlenen firmamızda yıl sonuna kadar işin bitireceğini ifade ediyor. Acil Eylem Planında olması nedeniyle ödenek konusunda sorunumuz yok. Kamulaştırma ile ilgili sorunlarda vatandaşlarımızın fedakarane yaklaşımıyla büyük ölçüde çözüldü.

Yine ilçemiz için önemli olan Zile - Alaca - Sungurlu yolunun A1 standartına getirilmesi projesinde ihale edildi. 2010 yılı içerisinde yer tesli-

mi yapılıp yol genişletme çalışmasına başlanacak. Bu yolların tamamlanmasıyla Alaca önemli bir yol kavşağı haline gelecek, buda ilçemiz ekonomisini canlandıracaktır.

Alacada Türkiye'nin örnek projesi olarak adlandırılan bir sentetik çim saha yapımı var. Sayın valimizde ilçemize geldiğinde bu projeye yakından ilgileniyorlar. bu konuda bizi aydınlayabilir misiniz?

İlçe stadımız geçen yıl toprak zemine sahipti ve özellikle yağışlı havalarda çamur olması nedeniyle maçlar zor şartlarda oynanıyordu. Gençlik Spor İl Müdürlüğümüze yaptığımız müracaatla sahanın çimlendirilmesi planlandı ancak kış şartlarının ağır geçmesi nedeniyle verimli olmayacağı düşünüldü ve suni çim yapılması için genel müdürlükten ödenek talep edildi.

Milletvekilimiz Agah KAFKAS beyin desteğiyle ödenek temin edildi ve geçen yıl yapımına başlandı. Saha koşu pisti ve kale arkalarında dahil komple sentetik çim olması hasebiyle Türkiye'de amatör sahalar arasında ilk olma özelliğini taşıyor. Ayrıca 1500 kişilik mevcut seyirci bölümünün üzeri kapatıldı ve karşısına 1000 kişilik

kapalı tribün yapıldı ve ilçemiz sadece Çorum' da değil Türkiye genelinde örnek bir tesise kavuştu. Ayrıca genel müdürlükçe hazırlanacak proje çerçevesinde ilçe belediyemiz tarafından stadyum çevresinde tenis kortu, basket sahası, yürüyüş parkuru yapılarak bu alan spor kompleksi haline getirilecektir. Kapalı spor salonumuzun da aynı anda olması nedeniyle Alaca' lı hemşehrilerimizin aileleriyle gelip değişik sportif aktiviteleri yapabileceği ve güzel vakit geçirebileceği bir mekan oluşturulmaktadır.

Yine özel idare tarafından şehit Nedim TUGALTAY Lisesi'nin bahçesine kapalı spor salonu ve halısaha yapımına başlandı. Bu tesiste yakın çevresinde bulunan yaklaşık 3000 öğrencimize hizmet verecek. Ayrıca Denizhan YİBO nun bahçesine Milli Piyango ve Belediyemizin iş birliğiyle bir halı saha yapımında tamamlanma aşamasına gelmiştir.

Son olarak ilçenin geleceği konusunda ne düşünüyorsunuz. Alaca'nın ileriki dönemde nerede ve nasıl olacağını düşünüyorsunuz?

Alaca ilçemiz tarım, hayvancılık ve turizm konusunda önemli bir potansiyele sahip. Koçhisar barajının devreye girmesinden sonra sulanabilir arazi miktarı artacak bu tarımsal geliri de artıracaktır. Tarım ve gıda sektöründe geleceğin sektörü olduğu düşünüldüğünde ilçenin geleceğinin ne kadar parlak olacağını göstergesidir. Gelişmede diğer önemli bir unsur ulaşım. İlçemizde Karadeniz, Akdeniz bağlantı yolu ve Tokat, Ankara yolu kavşağında bulunması nedeniyle ulaşım açısından önemli bir avantaja sahiptir. Alacahöyük nedeniyle de önemli bir turizm potansiyeli mevcut. Yıllık 250 bin turist hedefine ulaşıldığında ilçemizin turizm geliri de artacaktır. Bütün bu unsurları bir arada düşündüğümüzde devlet millet elele verecek Avrupa standartlarını yakalamış hatta kendisi standart belirleyen bir ilçe haline gelecektir.

Alaca Belediye Başkanımızla Röportaj

Başkanım kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

1970 yılında Alaca' da doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimimi Alaca' da tamamladım. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 1993 yılında mezun oldum. 1995 yılında Çorum Barosuna kayıtlı avukatlığa başladım. 2004 Yılında Adalet ve kalkınma partisi ilçe başkanı oldum. 29 Mart 2009 Mahalli idareler seçiminde AK

partiden belediye başkanı adayı oldum ve Allah nasip etti kazandım. Şu anda Alaca Belediye Başkanlığını yürütüyorum.

***Alaca ilçesini kısaca anlatabilir misiniz ?
İLÇENİN, DERİN BİR TARİHE SAHİP olduğunu
biliyoruz. Bu doğrultuda ilçenin tarihi ve
turistik yapısından bahsedebilir misiniz?***

İlçemiz, Karadeniz Bölgesi'nin orta bölümünün iç batı kesiminde bulunan Çorum ilinin güneyindedir. Sınır topraklarının çok azı Karadeniz Bölgesi'nde olup, geriye kalan toprakları ise İç Anadolu Bölgesi'ndedir. Çorum İli'nin en

büyük ovası olan Hüseyinabad Ovası 264 Km² genişliğinde ve 725-875 metre yüksekliğinde bir ovadır. Aynı zamanda bu büyük ova tarıma elverişli olup, yer yer sulu, yer yer kuru tarım yapılmaktadır.

Hüseyinabad Ovası'nda kurulan Alaca'nın, Karadeniz ile Akdenizi, Doğu Ana-dolu ile Batı Anadolu'yu birbirine bağlayan karayolların kesiştiği çok önemli bir dört yol üzerinde kurulmuş olması nedeniyle önemi bir kat daha arttırmaktadır.

İlçe toprakları yüzölçümü itibariyle 1371 km'dir. Denizden yüksekliği (Rakım) ortalama olarak 950 metredir. Kuzeyindeki Çorum iline 52 km, güneyindeki Yozgat iline 53 km, batısında bulunan Sungurlu ilçesine, 43 km doğusunda bulunan Aydıncık ilçesine 50 km' dir.

Genel olarak Alaca ilçesinde ne tür sorunlar var ve en önemli sorun nedir?

Ne tür çözümler ve yatırımlar yapılıyor bahsedermisiniz?

İlçemizin en büyük sorunu içme suyu, içme suyu sorunun çözmek için Koçhisar barajından tahsis aldık. DSİ ile ortak proje dahilinde isale hattı ve arıtma tesisi yapmak üzere bir proje üzerinde çalışıyoruz. En önemli sorunlardan biriside istih-

dam sorunudur. Koçhisar barajı projesi tarıma dayalı ekonomik alanda ilçemizin kalkınmasına vesile olacak bir projedir.Bu ilçemizde istihdam artışını da sağlayacaktır.

Yüksekokulun ilçemize gelmesiyle her kesimden insan için ekonomik bir kazanım olacak. Yüksek okulumuz ile ilgili işlemler bitirilmiştir. Önümüzdeki dönem öğrenci olarak eğitim ve öğretime başlayacaktır.

TOKİ ve kentsel dönüşüm komisyonu oluşturuldu. Kentsel dönüşüm ve TOKİ yapımı ile ilgili ön protokol taraflarca imzalandı. Jeolojik ve jeofizik zemin etüt çalışmaları tamamlandı. Şu an itibariyle değerlendirme ve tespit çalışmaları başlamak üzeredir.

Genel Olarak Yaptığınız ve Yapmayı Planladığınız Hizmetlerden Bahsedebilmisiniz?

Veli çayırı II . Kısım organizesi halka yeni açılan bölümün alt yapı ve üst yapı iyileştirmeleri

(Yeni açılan kısma kilitli parke taşla kaplanan yol,dört adet kamelya ve oturma masası,çeşme)

50.000,00 m² kilitli parke taşı alımı yapıp döşeme işlemi yapılmıştır.Yine Bu sezon içerisinde 30.000,00 m² kilit taşı alım ve döşemesi yapılacaktır.

Geriye dönük yaklaşık 10 yıldır çok basit istiklak ve özel mülkiyet problemleri çözülemediğinden Yıldızhan mahallesinde her geçen gün büyüyen kanalizasyon sıkıntısına 850 metre uzunluğunda 5 adet yoldan geçen 600 lük ortalama 3,70-4 metre derinliğinde olan çalışma ile söz konusu mahallenin tüm kanalizasyon sıkıntısını giderecek ana taşıyıcı hat bitirilmiştir. Ayrıca Alaca'nın tüm kanalizasyon giderinin tek noktadan deşarj olup arıtma tesisine

iletileceği Cumhuriyet Mahallesi çevre yolu ve kötü Osman deresi hattı 1200 lük demirli büyük betonarme büzlerle geçildi ve çeşitli ebatlarda 20'lik 30'luk ve 40'lık hatlarda çalışmaları sezon itibariyle tamamlanmış olup kanalizasyon arıza

ve tamirlerine devam edilmektedir. Yaklaşık 10 ve 15 yıl önce çeşitli mahalle ve sokaklara atılan sıcak karışım asfaltlar ilçemiz zemininin de oturmaya müsait olduğundan ciddi anlamda yol bozuklukları meydana gelmiştir. Bu bozulmalar belediyemizin temin ettiği sıcak karışım asfaltla ve zaman zamanda rotmils malzeme ile hızla yama ve iyileştirme çalışmaları devam etmektedir.

Kaymakamlık binası önünde bulunan çalışmaz ve atıl durumda bırakılan şelale mekanik, tesisat ve inşaat tamirleri yapılarak tekrar çalışır hale getirilmiş, yine bu bölgede kilimli parke taşı ve çiçeklendirme çalışmaları ile çevre düzenlemesi yapılmıştır. Ayrıca Cumhuriyet Meydanındaki havuzun yıpranan tuğlaları değiştirilmiş etrafı çiçeklendirilmiş ve meydan kenarında bulunan saksılara gül dikilmiştir.

İlçemiz çeşitli mahalle ve sokaklarında bozulan kırılan tüm bordür ve karolar hızla değiştirilmektedir. Buz bordür tesislerimizde buz ve bordür dökümü kendi işçilerimiz maharetiyle devam etmektedir.

İlçemizin çeşitli mahalle ve sokaklarına 7310 TON sıcak karışım asfalt dökülmüştür. Ayrıca Türk Telekom altyapı çalışmalarından dolayı kazılan asfaltlar için yaklaşık 3000 ton sıcak karışım asfalt dökülmüştür.

Yine ilçemizin henüz alt yapı itibariyle asfalt ve taş yapımına uygun olmayan bir kısım yollarına stabilize dolgu malzemesi ve üzerine mekanik malzeme çekilerek iyileştirilmiştir.

Yeni asfalt yapılan ana arter yollara kazaları önlemek amacıyla ışıklı hız kesiciler monte edilmiş ve gerekli yerlere yine hız kesici yapımına devam edilecektir. Atık su arıtma ve içme suyu arıtma

tesislerinin proje çalışmaları devam etmektedir. Alınan 6 (altı) adet Oyun gurubu çeşitli parklara monte edilmiş, ve park inşaatları tamamlanıp çimlemeleri yapılmıştır. Ayrıca Denizhan mahallesi Erçüment köse parkı ve Yıldızhan mahallesi sağlık evleri parkınında bordür, oturma gurupları ve çim alanları yeniden yapılmak suretiyle mahalle sakinlerinin hizmetine sunulmuştur.

250 adet konteynır alınarak çarşı merkezindeki eskiyen konteynırlarla değiştirildi.

Cumhuriyet meydanından kaymakamlık binasına çıkan merdivenler andezit taşı ile kaplandı. Eski mezarlığın kuzey kısmında uçan ihata duvarı beton perde şeklinde yenilenmiştir. Kullanılamaz hale gelen sebze pazarı tuvaletleri taban, duvar kaplamaları, tesisatlar ve tuvalet taşları yeniden yapılarak kullanılabilir hale getirilmiştir. Ayrıca Battal Dede parkında hizmet veremez hale gelen tuvaletler yıkılarak yeniden inşaa edilip hizmete sunulmuştur. Yol ve arsa kamulaştırmaları için 83.000,00 TL. ödeme yapılmıştır.

İlçemiz ana cadde ve parklarına çok sayıda ıhlamur ağacı ve çeşitli türde fidanlar dikil-

di. Defalarca tamir ettirilmesine rağmen bir türlü çalışmayan Saatkulesi saati yenilendi.

Hizmeti vatandaşın ayağına getirmek amacıyla SGK Alaca Şubesi Açıldı ve hizmete devam etmektedir.

Kullanılamaz hale gelen cenaze taşıma aracı hurdaya ayrılarak yeniden cenaze taşıma aracı alınmıştır. Çevre ve Orman Bakanlığına gerekli girişimlerde bulunularak sıkıştırılmalı Çöp Toplama kamyonu temin edilmiştir. Bağcılar Belediyesi ile gerekli bağlantılar kurularak belediyemize greyder alındı. Mahalle ve sokak aralarını temizlemek

için traktör arkası çöp süpürme aracı alınmıştır.

İlçe ulaşımı açısından geçtiğimiz yıllarda büyük bir sorun haline gelen double yol konusunda son dönemde önemli gelişmeler kaydedildi. Çorum ile Alaca arasında yapım çalışmaları tamamlandı ve Yozgat Alaca arasında önemli gelişmeler var. Bildiğimiz kadarıyla bu konuda bir değerlendirme yapmısınız?

Alacadan geçecek olan çevre yolu, Zile ve Yozgat double yolu ilçemizi bir kavşak haline getirecek. Karadeniz'i Akdeniz'e ve Mersin-Samsun limanını birbirine bağlayan bir güzergahta zile yolunun araç trafiği artacak. Zile yolu ile birlikte Karadeniz'in bir bölümü ile Doğu Anadolu'nun bir bölümü de yolu kullanmaya başlayacak. Bu yollarda özel ekonomik alan oluşacak, Yapılacak tesislerde yeni istihdam alanları oluşacak.

Alacada Türkiye'nin örnek projesi olarak adlandırılan bir sentetik çim saha yapımı var. Sayın Valimizde ilçemize geldiğinde bu projeye yakından ilgileniyorlar. Bu konuda bizi aydınlayabilir misiniz?

Türkiye'de sadece yedi ilde uygulanan sentetik çim sahalardan biriside ilçemize yapılmıştır. Alaca'ya

sentetik çim saha kazandırılmasında büyük emekleri olan başta Çorum eski valimiz Mustafa TOPRAK olmak üzere Milletvekilimiz sayın Agah KAFKAS, Sayın Cahit BAĞCI, Sayın Murat YILDIRIM ve Sayın Ahmet AYDOĞMUŞ'a emeği geçen herkese teşekkür ederim. İlçe stadımız geçen yıl toprak zemine sahipti ve özellikle yağışlı havalarda çamur olması nedeniyle maçlar zor şartlarda oynanıyordu. Şimdi gençlerimizin ayağına çamur değmeden maç yapıyorlar. İlçemizin gençlerine hayırlı olsun.

Yine özel idare tarafından şehit nedim Tugaltay lisesinin bahçesine kapalı spor salonu ve halisaha yapımına başlandı. Bu tesiste yakın çevresinde bulunan yaklaşık 3000 öğrencimize hizmet verecek. Ayrıca Denizhan Yibo nun bahçesine milli piyango ve belediyemizin iş birliğiyle bir halı saha yapımında tamamlanma aşamasına gelmiştir.

Son olarak ilçenin geleceği konusunda ne düşünüyorsunuz. Alaca'nın ileriki dönemde nerede ve nasıl olacağını düşünüyorsunuz?

Alaca ilçemiz yukarıda bahsettiğimiz yaptığımız ve yapacağımız hizmetlerle gelişmiş ilçeler arasına girecektir. Güzel ilçemizi daha aydınlık ve müreffeh bir gelecek beklemektedir. Bana ilçem ile ilgili faaliyetlerimiz konusunda bu imkanı verdiğinizden dolayı teşekkür ediyorum.

Yedi Sekiz Hasan Paşa ve Çorum'a Hizmetleri

Ethem ERKOÇ

1-Hasan Paşa Kimdir?

Beşiktaş Muhafızı Hacı Hasan Paşa, diğer unvanıyla Yedisekiz Hasan Paşa, Çorum'un Gülabibey Mahallesinde Kayış Köprü Sokaktaki mütevazı bir evde dünyaya geldi. Bu ev, Han Camiinin kible tarafındaydı.

Babası, kılıç ustası Moraloğlu Hacı Mustafa'dır. Annesi Keziban Hanımdır. Lakapları Moraloğullarıdır. Zanaatlarından dolayı Kılıçcıoğulları diye de anılırlar.

Hasan Paşa, Çorum Merkez İlçe, Gülabibey Mahallesi 4. Cilt, 1. Sayfada Nüfus Kütüğünde kayıtlıdır. Bu resmi kayda göre doğum yeri Çorum, doğum tarihi 1247'dir. Yine bu kayda göre ölüm tarihi de 10.11.1320'dir. Kütükte esas adı Hacı Hasan olarak geçmektedir.

Çocukluğu ve gençliği Çorum'da geçen Hasan, askerlik görevi için İstanbul'a gittikten sonra kendisini ortaya koyabilme imkânı buldu. Askerliğe bir nefer (er) olarak başladı. Kırım'da Gözleve ve Anapa savaşlarındaki başarılarıyla çavuş olan Hacı Hasan, Hac emniyeti göreviyle mülazim-i sani (teğmen), Bursa ve Balıkesir'de eşkiya takibinde gayret ve cesareti ile yüzbaşı, ardından binbaşı rütbesine yükseldi.

Sultan Abdülaziz, bu görevindeki başarısından dolayı Beşiktaş Karakol Komutanlığı görevini verdi. Buradaki gayret ve sadakati karşılığında Alaybey (alay)lığına terfi etti.

Bu görevde iken kalpazan çetesini çöker-

terek ülke ekonomisinin büsbütün bozulmasını önlediği için mirliva (tuğgeneral) rütbesiyle paşa oldu.

Sultan II.Abdülhamit döneminde tekrar Beşiktaş Karakol Komutanlığına atanan Hasan Paşa, padişahın yaverleri arasında yer aldı. Ali Süavi'nin II.Abdülhamit'i devirmek ve V.Murat'ı tekrar padişah yapmak amacıyla giriştiği Çırağan Sarayı baskınının önlenmesindeki gayreti ve cesareti nedeniyle Mecidi ve Osmanlı nişanlarıyla ödüllendirildi. Bu dönemdeki başarısı ve dirayeti nedeniyle Ferik (Korgeneral-Orgeneral) rütbesine terfi ettirildi. O dönemde Ferik rütbesi, müşavirlikten önceki son rütbe idi.

Alaylı bir asker olup neferlikten başlayarak ferik rütbesine yükselen Hacı Hasan Paşa'nın sevenleri de vardı, kızanları da. Hayranları da vardı, düşmanları da.

O her şeye rağmen ömrünün sonuna kadar kritik Beşiktaş görevini sürdürdü. Ve 1315 yılında Padişah II. Abdülhamit Han'ın onayı ile müşir (mareşal) lige terfi etti.

Padişah II. Abdülhamit Han'ı tahtan indirmeyi veya öldürmeyi düşleyen ittihatçılar, her isyan hareketinde karşılıklarına çıkacağından endişelenen azınlıklar, saray darbesi yapmak isteyen mektepli paşalar, Hasan Paşa'ya iyi gözle bakmazlardı. Sebebi ne olursa olsun, II. Abdülhamit'i sevmeyen ve ona düşman olanlar, onu koruduğu için Hasan Paşa'yı sevmezlerdi ve ona düşmanlık duyarlardı.

Hırsızlar, kabadayılar, haydutlar, sarhoşlar da Hasan Paşa'dan hiç hoşlanmazdı. Onlara karşı sert davrandığı, hatta sopalattığı da yaygın söylentiler arasındadır.

Ama O, hep devlet için çalışmıştır. Devlete ve devletin başında bulunan padişaha ihanet etmemiş, öyleleriyle hep mücadele etmiştir. Kimseye şahsı hesabı veya kavgası yoktur. Kavgasının temelinde devleti koruma gayreti vardır.

Yedisekiz lakabına gelince imzasındaki bir benzerlikten yola çıkarak yapılan bir yakıştırımdan ibarettir. Bu adı var, kendi yok denilebilecek imzasına bir türlü ulaşamadım. Beşiktaş Muhafızlığı, Beyoğlu Mutasarrıflığı, Zaptiye Fırkası Reis ve Kumandanlığı gibi kritik görevlerde bulunan bir kişinin, mareşalliğe kadar terfi etmiş bir paşanın, elli yılı aşkın orduda hizmet etmiş bir insanın, resmi evrakı okumadan imzaladığını söylemek okur-yazar olmadığını iddia etmek, pek makul ve mantıklı gelmemektedir.

Şu bir gerçek ki Hasan Paşa, II. Abdülhamit'in gözde paşalarındandır. Padişah'ın "Ben sağ iken sana ölüm yok" diyecek kadar sevdiği ve güvendiği insandır.

2-Hasan Paşa'nın Çorum'a Hizmetleri

Hasan Paşa Çorumludur. Her devlet adamı gibi doğduğu ve büyüdüğü kente ve insanlara ilgi duymuştur. Ününü duyan Çorumlular, İstanbul'a

geldiklerinde veya başları dara düştüğünde Hasan Paşa'yı ziyaret etmişlerdir.

Bunların içinde barınacak yer arayanlardan, dönüş parası isteyenlere kadar her çeşit insan yer almıştır. İş isteyenler, belli bir mevkiye gelmek için yardım ve destek olmasını talep edenlerin de sayısı az değildir. Çorum'da onu tanıyan, adını duymuş ve hikâyelerini dinlemiş olan yaşlı insanlarla birebir yaptığım konuşmalarda bu kaniya vardım.

Anlatılanlara göre Hasan Paşa, Çorumluların dertleriyle yakından ilgilenmiştir. Biraz yetenekli gördüklerini İstanbul'da belli işlere yerleştirmiş. Konağında çalışan aşçı ve hizmetçilerinin tümü Çorumlu imiş. Bu gelenek, oğulları ve torunları döneminde de sürmüştür.

Hasan Paşa'nın hemşehrilerine sahip çıkışı öyle yayılmış ki başka yerliler de "Çorumluyum" diyerek yanına gidip yardım veya iş istemeye başlamışlardır.

Hacı Hasan Paşa, zeki insandı. Bu hileyi hemen fark etmişti. Şüphelendiklerini sınava çekmeye başlamıştı. En önemli sorusu; "Çorum'un yeli nereden, yağmuru nereden gelir" şeklindeymiş. Çorum'un yeli Sıklık'tan, yağmuru Koparan'dan gelir" diyebilenlere yardımcı olur, bunu bilmeyenlere ise "Beni kandırmaya kalkışma. Sen Çorumlu değilsin" diye azar basarmış.

Onun Çorumlulara sahip çıkışı, sadece ziyaretine gelen hemşehrileri ile sınırlı değildir. Bir

حاصل
من
حسن
حس

yerde bir Çorumlunun başına bir şey geldiğini duysa yine o ilgileniyor.

Bunun en canlı örneği Dömeke Kale-
sindeki Çorum Taburu olayıdır.

Dömeke Savaşı, 1897'de Yunanlılarla Osmanlı Devleti arasında yapılan şiddetli bir savaştır. Dömeke, müstahkem bir kaledir. Yunanlılar tarafından zaptedilmiştir. Türk ordusu 17 Mayıs 1897'de Yunanlıların şiddetli direnişine rağmen burayı ele geçirmiştir.

Dömeke Kalesine ilk hücum edenler arasında Çorumlularda bulunuyordu. Kalenin zaptından sonra, bir olay nedeniyle, "Çorumlular isyan ettiler" diye İstanbul'a bir haber ulaşıyor.

Savaş halindeki askerler arasında isyan söz konusu olunca askeri mahkemelerde çok ağır cezalar verilir. Bunu iyi bilen Hasan Paşa konuyla ilgileniyor ve Müşir Şakir Paşa'dan durumu yeniden incelemesini talep ediyor.

Hasan Paşanın ilgisi sonucu Şakir Paşa'nın tahkikat raporuyla iş tatlıya bağlanıyor ve Çorumlu Taburu savaş suçlusunu olarak yargılanmaktan kurtuluyor.

Çorumlularla bu kadar ilgilenen Hacı Hasan Paşa'nın Çorum'la ilgilenmemesi düşünülemez. Devlet adamının doğduğu ve yetiştiği kente ilgisi, elbette ki devlet imkânlarıyla o kente hizmet şeklinde olacaktır. Hacı Hasan Paşa da Çorum'a önemli hizmetler yapmak istemiş, ileri gelenlerden sürekli yeni ve büyük teklifler getirmelerini talep etmiş ve beklemiştir. Çok önemli ve köklü teklifler götürülmemesine rağmen Hacı Hasan Paşa, Çorum'a yine de bazı hizmetler yapmıştır.

Sultan II. Abdülhamit Han nezdinde itibarlı ve nüfuzlu bir devlet adamı olarak 29 yıl hizmet etmiş olan Hacı Hasan Paşa, elbette daha çok şeyler yapabilirdi. Ama kendisine yeterli proje sunulmamıştır. Buna rağmen her türlü teklife açık olan Hasan Paşa'nın inisiyatif kullanarak Çorum'a yapmış olduğu hizmetleri şöyle sıralayabiliriz:

a-Çorum'u Sancak Yapması

Çorum Selçuklu ve Osmanlı tarihi boyunca mülki taksimat bakımından çeşitli evrelerden geçmiştir. Sivas, Amasya, Ankara vilayetlerinin önemli sancakları olarak değişik illere bağlandığı olmuştur. Ancak 1864 yılında Çorum'un sancak statüsü kaldırılarak Ankara'nın bir sancağı olan Yozgat'a bağlı bir kaza haline dönüştürülmüştür. Buna da Osman Nuri Efendi'nin tutuklanmasıyla sonuçlanan basit olay neden olmuştur.

Hacı Hasan Paşa'nın saraydaki konumunu en iyi olduğu sıralarda 1308 (1892) yılında, Çorum'un tekrar sancak haline getirilmesi için bir girişim başlatılmış, bu işi takip için Mevlevî Şeyhi İzzet Dede İstanbul'a gönderilmiştir. Bu ilk girişimden bir sonuç alınamamıştır.

Ama Çorumlular, sancak olmakta kararlıydılar. 1310 (1894) yılında, Çorum'un tanınmış simalarından Veli Paşa, Kalelioğlu Halil Bey, Alaybeyoğlu Hacı Seyyid Ağa, Şükrü Ağa,

Madanoğlu Salim Ağa ve Kavukçuoğlu Hacı Ahmet Ağa'dan oluşan komite harekete geçti. İlk iş olarak bu konuyu takip için önce Şeyh Abbas Efendi'yi İstanbul'a gönderdiler.

Abbas Efendi, önce bir başvuru yapıldığını söyleyince Hacı Hasan Paşa, evrakı Dâhiliye Nezareti Memurîn-i Mülkiye Komisyonu Reisi Sadık Bey'in masasında buldu.

Bu konuda devlet erkânı arasında tartışmalara neden oldu. Çorum'un sancak olacak durumda olmadığını söyleyenlere karşı Hacı Hasan Paşa, Hz. Muhammed (sav)'in alemdarı Suheyb-i Rumi'nin ve ashabdan bazı kişilerin Çorum'da medfun olduğunu, bu nedenle buranın önemli bir şehir olduğunu iddia etti. Hatta iddiasını saray kütüphanesindeki bir kitap ile de ispat etti.

Çorum'un sancak haline dönüştürülmesinde Hacı Hasan Paşa'ya Mabeyn yaverlerinden Hacı Ali Paşa ve Hünkâr imamı Hafız Raşit Efendi de destek oldular. Talep Sultan II. Abdülhamit Han'a arz edildi. Böylece Çorum 1894 yılında yeniden Ankara vilayetine bağlı bir sancak statüsüne yükseltildi.

O yıllarda Ankara valisi Abidin Paşa idi. Çorum'a ilk mutasarrıf olarak Rüştü Paşa tayin olundu.

31 Mayıs 1310 (1894) tarihli Ankara Gazetesi'nde Osmancık, İskilip, Sungurlu kazaları, Alaca, Kargı nahiyelerinin bağlanmasıyla Çorum'un bir sancak olduğuna dair ilk haber yayınlandı. Bu tarihten sonraki Ankara Vilayet Salnamesi'nde Çorum sancak olarak geçmeye başladı.

Çorum, 1921 yılına kadar Ankara vilayetine bağlı bir sancak, bu tarihte "Müstakil Sancak" olmuştur. Bunda Ankara'da kurulan Büyük Millet Meclisi'nin eski idari taksimattan vazgeçerek vilayetin bir alt kademesini teşkil eden liva (sancak)ların bağımsız bir mülki birim haline getirilmesi kararı etkili olmuştur. Yine bu mecliste, müstakil livaların vilayete dönüştürülmesi için ilk girişim yapılmıştır.

Çorum'un vilayet olması, ancak

Cumhuriyet'in ilanından sonra 20 Nisan 1340 (1924) tarihli ve 228 numaralı Teşkilat-ı Esasiye (Anayasa) Kanununun 89. maddesi gereğince vilayet olması kesinleşmiştir.

Burada unutulmaması gereken önemli konu şudur:

Çorum sancak olduğu için vilayet yapılmıştır. Çorum'un sancak statüsüne kavuşmasında Hasan Paşa'nın rolü inkar edilemez. Onun için Çorumlular, Çorum'un il olmasını bir bakıma Hasan Paşa'ya borçludurlar.

b-Hıdırlık Camii

Selçuklu Sultanları tarafından Hz. Peygamber (sav)'in alemdarı Suheyb-i Rumi'nin mübarek türbeleri yanında Hıdırlık Camii ve bir zaviye yaptırılmıştır.

Cami, ilk defa Hıdır oğlu Hayreddin tarafından yapıldığı için bu adla anıldığı söylenmektedir. Bu camiye sonradan Çorum kadıları ve Osmancık Emiri Beyler Çelebi, türbenin yeniden inşası ve ziyaretçilerle konaklayanlara yemek verilmesi için Büğdüz, Horasan, Kılıçören ve bunun köylerini vakfetmiştir.

Hıdırlık Cami, yanındaki türbe ve zaviye, zamanla eskimiş, depremlerle de büyük hasar görmüştür.

Ali İzzet Efendi'nin 1315 (1899) yılında basılmış olan Tezkire-i Makamat adlı eserin mukaddime bölümünde zikredildiğine göre; Sultan Abdülhamit Han'ın Hz. Muhammed (sav)'in ashabına hizmet etmek istediğinden söz ediyor. Bunun üzerine Beşiktaş Muhafızı padişahın yaveri Hacı Hasan Paşa, Hünkârın bu arzusuna uygun olarak Çorum kasabasının merkezinde medfun bulunan ashab-ı kiramdan Suheyb-i Rumi hazretlerinin türbeleri ve camilerinin tamire muhtaç olduğunu anlatır. Sultan Abdülhamit Han'da 150.000 kuruş (1500 lira) harcama ile türbe ve caminin genişletilerek yeniden yapılmasına ferman buyurur. Bir proje hatırlatarak ona uygun inşa edilmesini ister. Hıdırlık Caminin yeniden inşasında Hacı Hasan Paşa hazretlerinin ve Başmabeyinci Hacı Ali Beyin gayretleri büyüktür. Sultan Abdülhamit Han'ın Hazine-i Hassa'dan gönderdiği 90.000 kuruş (900 lira) Çorum'a gelince Karabayraktaroğlu Hacı Ali Ağa başkanlığında sekiz kişilik bir heyet kurularak caminin inşasına başlanmıştır. Ertesi sene yine hazine-i hassadan 80.000 kuruş (800 lira) daha gelmiş, onunla da inşaatın büyük bir kısmı bitirilmiştir. Minber, mihrap, kürsü gibi bazı eksikler mahalli imkanlarla tamamlanmıştır. Mihrap, minber ve kürsüdeki altın yıldızlar, Hacı Hasan Paşa tarafından hediye olarak gönderilmiştir.

Caminin mihrap üzerindeki pencerede 1307 H. Tarihi yazılıdır. 1307 (1889) tarihinde bitirildiği anlaşılmaktadır.

Hacı Hasan Paşa, Hıdırlık Cami avlusundaki şadırvana temiz su getirmek için İstanbul'dan Çorum'a mükemmel sağlam boru gönderilmesini sağladı.

c-Han Camii

Han Camii, Çorum'da sancak beyliği yapmış olan meşhur Gülabibey tarafından H. 987 (1579) yılında yaptırılmıştır. Bu nedenle Gülabibey Camii adıyla da anılır.

Gülabibey Mahallesiindeki bu caminin yanına,

Rüüs-ı hümayun kisedarı Ömer Nehci Bey, bir medrese yaptırmış ve buraya birçok emlakını vakfetmiştir.

Yıllarca yıpranmış olmasına ek olarak 1887 yılında Çorum'da meydana gelen depremde cami, büyük hasar görüp kullanılamaz hale geldi. Cemaat çaresizdi. Tamir ettirebilecek güçleri yoktu. Doğduğu evin karşısındaki bu caminin durumu Hacı Hasan Paşa'ya bildirildi. Paşa da aslına uygun olarak yeni baştan yapımı konusunda yakından ilgilendi.

Tezkire-i Makamat'ın baş tarafındaki mukaddime bölümünde bu husus şöyle anlatılıyor:

"Hacı Hasan Paşa, "Vatan sevgisi imandandır" hadisinin gereğince doğum yeri olan Çorum'da Han Camiini de kendi kesesinden pek çok para harcayarak mükemmel şekilde tamir ettirdi."

Caminin kapısı üzerine konulan kitabeye göre bu restorasyonun 1310/1894 yılında yapıldığı anlaşılıyor.

Cami, kubbeyle örtülüdür. Duvarı derzli taşla örülmüştür. Son cemaat yeri dört bölmeli ve sü-

tunludur. Avluda sekiz sütun üzerine kubbeli olarak yapılmış bir şadırvan vardır.

d-Saat Kulesi

Osmanlı devletinin hemen her vilayetinde padişah II. Abdülhamit Han'ın fermanı ile saat kulesi yapıldığı dönemde Çorumlular da böyle bir esere sahip olmak isterler.

İstanbul'a gidenler, Hacı Hasan Paşa'dan Çorum'a bir saat kulesi yapılması talebinde bulunurlar.

Hasan paşa işi daha geniş tutarak:

"Çorum'un büyükleri akli erenleri bir araya toplansınlar. Çorum'a hayırlı bir eser yapmak istiyorum. Ne yapmak uygunsa görüşünler, bana bildirsınler" diye haber göndermiştir.

Bunun üzerine Çorum'da sözü geçenler, bir araya gelirler. Çeşitli teklifler ortaya konulur. Bunlardan en ilginç olanı şudur:

"Düvenci ovasına akan ve orada bataklık meydana getiren çaylar var. Bunlardan Değirmendere Çayını, Hasan Paşa'nın himmetiyle Sıklık veya Çomar'dan Çorum'a getirmek mümkündür. Paşa'dan bunu rica edelim."

Zamanın mülki âmiri, bu teklifi uygun bulmuş ve o günlerde Çorum'da olan mühendis Mazhar Bey'e tetkik ettirmiştir. Mazhar Bey yaptığı incelemelerden sonra demiştir ki:

"Değirmendere'den Düvenci' ye gelen

suyu, Çomar başından Çomar vadisine geçirmek mümkündür. Bu su ile Çomar vadisinde 14 yere değirmen kurulabilir. Boşa akan su ile arazi sulanabilir; istifadeler sağlanır. Düvenci ovası bu sudan sadece gün dönümünden sonra yararlandığı için gerek Çorum ovası ve gerekse Düvenci ovası bu sudan istifade eder..."

Mazhar Beyin bu olumlu raporuna rağmen Çorum eşrafı arasında fazla kabul görmeyen bu teklif, Hasan Paşa'ya da iletilmez.

Bu toplantılarda Çorum'dan tren yolu geçirilmesi teklifinin de konuşulduğu ve buna da at arabasıyla nakliye yapan zenginlerin karşı çıktığı konusunda halk arasında yaygın rivayetler vardır. Ancak bu konuda yazılı bir kaynağa veya yayınlanmış bir hatıraya rastlayamadık.

Çorum'daki uzun tartışmalardan sonra Hacı Hasan Paşa'ya ulaştırılan istek; "Çorum'da saat kulesi lazım" şeklinde olmuştur. Paşa'nın gayretiyle saat kulesi yapılmıştır.

Çorum'un sembolü olan saat kulesi, 1312/1894 yılında yapılmıştır. Çorum'un idari statüsünün kazadan sancağa yükseltilmesinde aynı yıl içinde olmuştur. O günlerde vilayet merkezi olmamasına rağmen bu görkemli saat kulesi, Beşiktaş Muhafızı Hacı Hasan Paşa'nın itibarı ve girişimiyle Çorum'a kazandırılmıştır.

Yüksekliği 27,5 metredir. Tabanı sekiz köşeli olup (5,30m.) çapındadır. Her köşesi (2,10m.) 'dir. Asıl kulenin gövde çapı, (3,90m.) olup yirmi dört köşegenlidir. Yontma sarı taştan yapılmıştır. Seksen bir basamağı vardır.

Saatın bulunduğu bölümde, minarelerde olduğu gibi bir şerefe bulunmaktadır. Şerefesi, demir şebeke korkulukludur. Şerefeden sonraki kısım dört köşelidir. Saatın rakamlarının yazılı olduğu dairenin (kadranın) çapı, (1,50m.) çapında olup yelkovanın uzunluğu 70 cm.dir. Kuzey ve güneydeki saat kadranında Roma rakamları kullanılmıştır.

Saat kulesinin tepesinde çinko kaplamalı basık bir külah vardır. Külahın altında, ses dalgalarının yayılması için yapılmış, baklava dilimi motifli dört

pencere boşluğu yer almaktadır.

Bu görkemli yapıya uygun, sesi en az yaya bir saat (5km.) mesafeden duyulabilecek bir çan arayan Hacı Hasan Paşa, İstanbul'daki çan imalatçıları dolaşmış sonunda aradığı standartlara uygun bir çan yaptırıp satın alarak Çorum'a göndermiştir. Çanın üzerinde 1894 tarihinde imal edildiği yazılıdır. Bu Çan, Çorum saat kulesinde yarım larda bir, saat başlarında ise saatin sayısını gong vurmaya devam etmektedir.

Saat kulesinin, çok derin ve geniş temel üzerine oturduğu söylenmektedir. Ancak şu ana kadar resmi projesine ulaşılamamıştır.

Kalenin güney yönündeki kapının üzerinde mermer zemine Osmanlıca olarak yazılmış kitabesi vardır. Kitabenin hattatı, Muhammed Nuri (Korman)'dır.

İşte saat kulesinin hitabesi:

*Şehinşâh-ı zeman Abdülhamit Han-ı Keremkârın
Ferîkan-ı kiramından Hasan Paşa-yı bî-hemta
Bütün evkatını vakfeyledi ihya-i hayrata
Muvaffak eylesün her dem anı âmâline Mevlâ
Bu Saat Kulesi ezcümle hayrât-ı güzîninden
Yapıldı yümn-i evferle bu şehri eyledi ihya
Çıkıp vakt-i eşrefte yazıldı bâbına tarih
Bu mikat-ı celîli yaptı bak lutf-i Hasan Paşa
1312 Hicri*

Kitabenin günümüz Türkçesi ile söylenişi:

*Zamanın ulu hakani cömert Abdülhamit Han'ın
Değerli Paşalarından eşsiz benzersiz Hasan Paşa
Adadı bütün vaktini hayır işler yapmaya
Başarılı kılsın emellerinde onu, her an Mevlâ
Bu Saat Kulesi, seçkin hayratındandır onun.
Bol bereketle yapıldı; bu şehri etti ihya
Çıkıp kutlu bir zamanda yazıldı kapısına tarih
Bak, bu büyük saati yaptı Hasan Paşa'nın lütfü.
1312H./1894 M.*

e-Hasan Paşa Kütüphanesi

Çorum Ulu Camii avlusunda III. Alaaddin Keykubat tarafından kurulan Cami-i Kebir Medresesi vardı. Bu medresenin yanına Beşiktaş Muhafızı Hacı Hasan Paşa, kargir bir kütüphane yaptırdı. Bu kütüphanenin yapılış tarihi 1314/1896 olarak biliniyor. Bu bina 1340 yılında yıkılmıştır.

Hacı Hasan Paşa'nın başlangıçta 170 kitapla kurduğu kütüphanesini İstanbul'dan temin ettiği kitaplarla sürekli desteklediği tahmin ediliyor.

Zira burada şahıs kütüphanesinde bulunamayacak kadar kıymetli eserler de vardır. Bunların saray imkânlarıyla temin edilip gönderilmiş olabileceği, araştırma yapan ilim adamlarınca sık sık dile getirilmektedir.

Cumhuriyet öncesi Çorum'da Hacı Hasan Paşa Kütüphanesi, Süleyman Fevzi Kütüphanesi, Fevziye İrfaniye Kütüphanesi olmak üzere üç tane kütüphane vardı. 1924 yılında bu üç kütüphane "Milli Kütüphane" adı altında birleştirildi. Bu kütüphaneye Hasan Paşa Kütüphanesinden gelen kitap sayısı 900 idi.

Şu anda Çorum'da Hasan Paşa'nın adı yine bir kütüphanede yaşatılmaktadır. Tarihi üç kütüphanenin 3500'ü aşkın el yazması ve eski eserleri de bulunduğu ve yeni kitaplarının da okuyucuya sunulduğu "Hasan Paşa Kütüphanesi" elli bini aşkın kitap kapasitesiyle yeni binasında hizmet vermeye devam ediyor.

Eğitim Hizmetleri

Hasan Paşa İstanbul'a gelen Çorumluların sorunlarıyla yakından ilgilenmiş, isteklerini yerine getirmeye çalışmıştır. Ancak gelenlerin içinde eğitim görmüş insanların çok az olmasından dertlidir.

Çorum İdadi mektebine (lisesine) öğretmen olarak atanan Abdurrahman Dursun Hoca'yı Çorum'a gönderirken söylemiş oldukları çok anlamlıdır:

"Çorum'a git, okut. Okumaya kabiliyetleri olanları İstanbul'a gönder, ben okutayım. Çorum'dan iş aramaya gelenler ya bütün kolculuğu veya zaptiye neferliği istiyorlar. Başka işe kabiliyetleri yok."

Hacı Hasan Paşa eğitimin önemini böyle vurguluyor ve genç neslin iyi bir eğitimden geçmesinin şart olduğuna inanıyor.

Saat Kulesinin yapımından önce 1892 yılında bir gün Çorumlulardan oluşan bir heyet Hasan Paşa'yı ziyaret ederek isteklerini dile getiriyorlar:

—Memleketimize saat kulesi isteriz...
Hamam isteriz... Kışlanın ihyasını isteriz...

Hasan Paşa dinler ve der ki:

—Bu isteklerinizi yaparız. Lakin bunları yapmakla ben, tam manasıyla Çorum'a hizmet etmiş olamam. Siz bana Çorum'dan yetim, kimsesiz veya ana babalarının rızası olan zeki, kabiliyetli çocuklardan her sene yüz çocuk gönderin. Ben, onları İstanbul'da okutayım. Okuyup yetişsinler ve memlekete faydalı evlatlar olsunlar. Böyle olursa Çorum'a asıl hizmeti yapmış olurum.

Hasan Paşa'nın bu sözlerini, eğitim açısından tüm derinlik ve boyutlarıyla iyi düşünmek ve değerlendirmek gerekir.

Paşa'dan gerekli talimatı alanlar, başlarlar zeki çocukları aramaya. Hasan Paşa her yıl en az yüz öğrenci istemiştir. Ama onlar, o sene sadece on öğrenci bulabilmişlerdir. Bu öğrencilerin seçiminde Ankara valisi Abidin Paşa'nın da gayret sarf etmesi, Hasan Paşa'nın etkisiyle olsa gerekir.

Hasan Paşa bunları resmi okullara yerleştirmiş ve özel hocalardan da ders almalarına yardımcı olmuştur. Bunların çoğu İstanbul'da kalmıştır. Sadece ikisi Çorum'a dönmüştür. Birisi Mekteb-i Kuzat (Hukuk fakültesi) mezunu Hoca Kamil Yöney, diğeri de Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun babası Hüseyin Hüsnü Efendi'dir.

Her ikisinin de Çorum eğitim ve kültür hayatına katkıları olmuştur. Kamil Yöney, Çorum'da Milli Kütüphanenin kuruluşuna öncülük etmiş ve açılış töreninde veciz bir konuşma yapmıştır.

Çorum'da II. Abdülhamid öncesi 10 Medrese, 10 Subyan Mektebi (Ana ve İlkokul) ve bir de Rüşdiye (Ortaokul) vardı. Rüşdiye'nin açılış tarihi 1871'e kadar uzanır.

Sultan II. Abdülhamid döneminde, doğrudan Hacı Hasan Paşa'nın himmetiyle 1900 yılında Çorum'da İdadi (Lise) açıldı. İlk mezunlarını 1902 yılında verdi.

İdadi Mektebine ilk müdür olarak Celal Bey atanmıştır. Celal Beyi karşılamak üzere ken-

tin tanınmış öğretmenlerinden Hacı Fazlı Efendi, eski Müftü Ali Rıza Efendi, Kürkçüoğlu Bekir Efendi Sıklık Bağına gitmişler, evlerinde konuk etmek istemişlerdir. İdadi müdürü Celal Bey ise: "Hünkâr-ı sani (ikinci sultan) mesabesinde olan Hacı Hasan Paşa'nın Çorum'daki kardeşi Ömer Paşa'ya misafir olacağım diye tekliflerine teşekkür etmiştir.

1901 yılında Edep ve Mahmudî adlı erkek ibtidaiyye (ilkokul)leri ve bir de kızlar için Rüşdiye Mektebi (ortaokul) açıldı. 1902 yılında Mecidi ve Osmanî mektepleri (ilkokulları) ile Kırkdilim köyünde açılan ilkokulu da eklersek toplam beş ilkokul, bir Rüşdiye ve bir de İdadî açılması sağlandı. Buralarda yetişen gençler, Çorum'a olduğu kadar, Türkiye'ye de birçok hizmette bulunmuştur. Sultan II. Abdülhamid döneminde Çorum'a bu eğitim kurumlarının kazandırılmasında Beşiktaş Muhafızı ve Abdülhamid nezdinde itibarlı devlet adamı, padişah yaveri Hacı Hasan Paşa'nın hiçbir katkısı olmadığını söylemek mümkün değildir. Çorum'a yapılan her atamadan, her yatırımdan Hacı Hasan Paşa'nın haberdar olacağı muhakkaktır.

Çorum idadisine atanan bir öğretmenin Çorum'a gidişi esnasındaki konuşmalara bakılırsa Hasan Paşa sadece atamalarla değil, Çorum'daki faaliyetleriyle de yakından ilgilendiği anlaşılıyor.

Hasan Paşa'nın eğitime ilgisi bununla sınırlı değildir. Yaşlılardan dinlediğime göre Çorum'da okuyan her öğrenciye her yıl defter, kalem, fes, mendil, tesbih, misvak... vs. den oluşan yardımlar göndermiş. Hocalarını da ihmal etmez, onlara da elbiselik ve pantolonluk kumaş yollarmış.

Abdurrahman Hoca'nın dediği gibi Çorumlular o dönemde eğitim öğretim konusunda olduğu kadar diğer konularda da yararlanmayı bilememişler, becerememişlerdir.

SONUÇ

Yedisekiz Hasan Paşa diye bilinen Beşiktaş Muhafızı Müşir Hacı Hasan Paşa, Çorumludur. Çorum'da doğmuş, büyümüş, savaşlarındaki kahramanlıklarıyla sarayda hizmete başlamış,

başarıyla orantılı olarak paşalığa, hatta mareşalliğe kadar terfi etmiştir.

Doğup büyüdüğü ata ocağının, kardeş ve akrabalarının bulunduğu Çorum'a ilgisi ömür boyu süren Hasan Paşa, ilimize birçok hizmetlerde bulunmuştur.

Çorum'u kaza olmaktan kurtararak sancak yapması bile, bu ile en büyük hizmettir. Çorum, il oluşunu, bu nedenle Hasan Paşa'ya borçludur.

Han Camiini kendi kesesinden, Hıdırlık Camiini Sultan II. Abdülhamit Han'ın özel kasası (hazine-i hassa)dan yaptıran Hasan Paşa'nın Çorum'a lise açtırması, beş ilkokul ve bir ortaokulun açılışına yardımcı olması, Çorumlu gençleri okutmak için İstanbul'a çağırması, Çorumdaki öğretmen ve öğrencilere payitahtan hediyeler göndermesi eğitim için oldukça önemli girişimlerdir. Kendi adını taşıyan özel bir kütüphane kurması, Çorum'un sembolü olan Saat Kulesini ilimize kazandırması takdire şayan ve unutulmaz hizmetlerdir.

Ölümünün 105. yılında rahmetle andığımız Hasan Paşa'yı yeniden hatırlayalım, tanıyalım ve genç nesillere tanıtılabilmek için kalıcı girişimlerde bulunalım.

Kaynak:

Ethem Erkoç

Beşiktaş Muhafızı Yedi Sekiz Hasan Paşa ve Bir Devrin Hikayesi, Çorum-2004

Kaybolan Meslekler SEMERCİLİK

Gelişen teknoloji ile birlikte insan yaşamında olmazsa olmaz denecek eşyalar bile zamanla önemini yitiriyor. Buna paralel olarak da bu eşyaları üreten, hammaddesini tedarik eden zanaatkarlar ve meslekler zaman içinde kaybolup gidiyor. İşte bu mesleklerden biride semercilik. Çorum ili İskilip ilçesi bu mesleğin hala yaşatıldığı ender mekanlardan biri. Semerciler ve sepetçiler sokağı olarak adlandırılan dar bir sokağa sıkıştırılmış bu meslek alarm çanlarını çalıyor.

Sokağa yaklaştığınızda ağır bir deri kokusu geliyor burnunuza. Köşeyi döner dönmez

hemen bir semerci dükkanı çıkıveriyor karşınıza. İki katlı ahşap ve kerpiçten yapılmış minicik bir dükkan. İçerde hasırlar, deriler, semerin ana yapısını oluşturan ahşap parçaları. Yaşlı bir semerci oturmuş kucağındaki semerin üzerini deri ile kaplıyor. Elindeki çuvaldızla sabırla deriyi dikiyor. Sizinle konuşurken dahi işini büyük bir özenle ve hevesle yapıyor. Biraz sohbet ediyoruz semerci amcayla sonra kolay gelsin deyip sokağa tekrar dönüyoruz. Biraz ilerde elinde sigara, alçak ve camsız penceresinden sokağı seyreden bir semerci daha ilişiyor gözümüze. Küçük dükkanında umutla çalışıyor. Dükkanı yaptığı semerlerle dolu.

Bir çoğuda tamire gelmiş semerler. Soruyoruz; işler nasıl? cevap hep bilindik cümle. Çok şükür. Anadolu insanında ruhunda var kanaatkar olmak. Yüce bir inanç ve sabır. Sanki İskilip insanında bu daha baskın daha derin. Artık mesleğin koybol-

mak üzere olduğunu belirten yaşlı amca, çırak yetişmediğini, binek hayvanlarının kullanılmadığını bu nedenle ellerindeki iş miktarının eskisi gibi olmadığını, artık malzeme bulmakta da sıkıntı çektiklerini biraz sitemkar dille bir solukta anlatıyor. Semer yapımında kullanılan sazın çok önemli olduğunu, hem ucuz hemde kaliteli olması gerektiğini, her bölgede yetişen sazın kullanılmadığını öğreniyoruz. Kullanılan deriler özel işlemlerden geçiriliyor. Sonra semer üretimine geçiliyor. Semere öncelikle kullanılacak hayvana göre ahşaptan bir iskelet yapılıyor. Sonra bu iskeletin üzerine sazlar yerleştiriliyor. Alt kısma bu malzemeleri saracak şekilde bir şilte geçiriliyor. Bu şiltenin üzerine oturma yerinin yumuşak

olması için isteğe bağlı pamuk gibi malzemeler yerleştiriliyor. En son üzeri deri kaplanıyor. Derinin üzeri sağlam bir dokuma ile kaplandıktan sonra ustanın hayal gücüne yada ustasından öğrendiği motifleri işleyerek semeri tamamlıyor. Ustamızdan semer yapımını öğrendikten ve ısarladiğı sıcak çayı içtikten sonra hayırlı işler diliyor ve ayrılıyor.

Büyük Kral II. Şuppiluliuma'nın yaptığı işleri anlatan Hiyeroglifli Oda
Hattuşa / ÇORUM

Anasanne / Yazılıkaya / Halluşa

Çorum İl Özel İdaresi
Mimar Sinan Mahallesi İnönü Caddesi No:179 ÇORUM
Tel:0 364 225 74 00 (9 hat) Belge-Geçer:0 364 224 62 97
ozelidare.corum@icisleri.gov.tr